

V E R K

S A M -

H E T /

BILDMUSEET

VERKSAMHETS-
BERÄTTELSE 2019

2 0 1 9

INNEHÅLL /

05	FÖRORD
09	UTSTÄLLNINGAR
13	PROGRAMVERKSAMHET
15	PEDAGOGISK VERKSAMHET
20	IASPIS
21	PUBLIKATIONER / UTSTÄLLNINGAR PÅ TURNÉ
22	MEDIA
24	ÖPPETTIDER / BESÖKSSTATISTIK
25	EKONOMI / STYRELSE
26	PERSONAL
27	UTSTÄLLNINGAR 2019 FULLSTÄNDIGT PROGRAM
33	PROGRAMVERKSAMHET 2019 FULLSTÄNDIGT PROGRAM
43	PRESSKLIPP I URVAL

Omslag: Pierre Huyghe
Untitled (Human Mask), 2014
Film, color, sound
19 minutes
Courtesy of the artist;
Marian Goodman Gallery, New York;
Hauser & Wirth, London;
Esther Schipper, Berlin; and
Anna Lena Films, Paris.
© Pierre Huyghe

När det är dags att sammanfatta det gångna året är det arbetet med Bildmuseets finansiering som står i fokus. 2019 var året då knäckfrågan om Bildmuseets finansiering fr.o.m. 2020 och framåt måste lösas - alternativet var en avvecklad verksamhet. När detta skrivs i januari 2020 så har glädjande nog delar av det ekonomiska pusslet fallit på plats. Umeå kommuns långsiktiga och viktiga stöd är nu säkrat och tillsammans med detta - ett besked om ett 5-årigt verksamhetsbidrag genom privata donationer. Det som återstår nu är att få till stånd ett stöd från regionen och ett utökat anslag från Kulturdepartementet.

Men naturligtvis bjöd 2019 på mycket annat. Vi visade 10 utställningar under året, varav 9 var egenproducerade - fantastiska utställningar både vad gäller innehåll och uttryck, produktioner som väckte stort intresse och uppskattning från våra besökare, konstkritiker och media. Utställningarna behandlade aktuella teman i samtiden och ett exempel är *Animallisk / Konst över arter och existenser* som efter premiären på Bildmuseet turnerade till Baltic Art Center i Newcastle. Konstnären Grada Kilombas utställning *A World of Illusions* lyfte frågor om rasism och den europeiska koloniala historien genom antika myter - en utställning som efter premiären i Umeå visades på Maxim Gorki Theater i Berlin och också kommer att presenteras på Palais de Tokyo i Paris 2020. *Design Matters* som lyfte designens betydelse för ett hållbart samhälle väckte också stort intresse. Vår utställning med fokus på Carl Johan De Geers textila arbeten *Den stora missuppfattningen* kommer glädjande nog också att visas på Kulturen i Lund.

I anslutning till Bildmuseets utställningar arrangerades 65 publika programpunkter under året, där särskilda samarbeten genomfördes med Littfest - Umeå internationella filmfestival, Samiska veckan, Umeå Europeiska Filmfestival och Läsfrämjandet. Antalet besökare under året var 80 545 och sammanlagt 2036 elever deltog i Bildmuseets pedagogiska verksamhet riktad till skolorna. Öppen kulturförskola lockade 1205 barn och vuxna.

Bildmuseets utställningar har vid ett flertal tillfällen listats bland årets viktigaste konst- och kulturhändelser (DN, TT, Kunstkritikk) och internationell press har omnämnt oss i både tillbakablickar (bl.a. annat om Okwui Enwezor och Agnès Varda) och framåtblickande artiklar (bl.a. Faith Ringgold, North Atlantic Triennial) utifrån våra samarbeten med viktiga konstnärskap och internationellt framstående curatorer.

Under 2019 har ett intensivt arbete med att utveckla en forskningsmiljö på Konstnärligt campus bedrivits med resultatet att UmArts: Umeå Centrum för design, arkitektur och konst inrättas fr.o.m. januari 2020. Utmaningen är att vi alla är mycket små institutioner och enheter med knappa resurser men om vi samarbetar representerar vi en mångfacetterad kunskap, kontakter och resurser. Jag är övertygad om att om vi använder varandras styrkor och samarbetar över ämnesgränserna så har denna viktiga satsning från universitetsledningen och universitetsstyrelsen alla förutsättningar att lyckas.

I december 2019 avtackades Bildmuseet styrelse, som i enlighet med Umeå universitets nya instruktion ersätts av en rådgivande grupp med en liknande sammansättning av fakultets- och studeranderepresentanter och externa ledamöter. Den avgående styrelseordföranden, Dan Brändström, avtackades särskilt för det betydelsefulla arbete han gjort för Bildmuseet genom åren.

Vad ska vi med konsten till? Var rubriken på mitt föredrag i samband med Umeå universitets årshögtid den 18-19 oktober 2019 med anledning av att jag tilldelades Baltics Samverkanspris med populärvetenskaplig inriktning. Under åren har jag tänkt väldigt mycket på Bildmuseets roll inom akademien och särskilt utifrån det faktum att det nu snart är 40 år sedan Umeå universitet valde att satsa på konst och starta ett eget konstmuseum. Något som visade sig vara i högsta grad visionärt - nu följer Stockholms universitet efter. Jag återger här valda delar av mitt föredrag som en programförklaring för hur jag ser på Bildmuseets roll inom universitetet.

Vad kan konsten erbjuda som vetenskapen inte kan? Till att börja med kan vi konstatera att konsten och vetenskapen har mycket gemensamt - båda ställer frågor och drivs av en strävan efter att göra världen begriplig. Men medan vetenskapen ägnar sig åt fakta så ägnar sig konsten åt fiktion. Och medan vetenskapen förutsätter objektivitet så förutsätter konsten subjektivitet. I konsten finns alltid ett jag - en människa som ställer frågor - en tydlig avsändare. Ett subjekt - som när konsten är som bäst - lyckas tala till andra subjekt.

För konsten är en gestaltande praktik som gör erfarenheter, känslor, tankar och idéer synliga i världen. Den talar till flera sinnen och kan därför beröra oss på flera plan. Konsten är en gestaltande praktik som handlar om att göra oss begripliga för oss själva och för varandra. Tillsammans med poesin, litteraturen, filmen, musiken, teatern och dansen är konsten ett uttryck för dessa i ett samhälle så nödvändiga gemensamma rum för tanke- och känsloutbyte. För är det någonting som vi övar oss på genom att dyka in i de stora berättelserna så är det förmågan att byta perspektiv. Att leva oss in i en annan människas erfarenheter. Vi övar oss i perspektivskiften, vi tränar upp vår inlevelseförmåga och vår empati.

Konsten är en gestaltande praktik men den är också en intellektuell praktik där existentiella, politiska och filosofiska frågor kan ställas och där vi genom fiktion och fantasi kan föreställa oss andra världar och andra möjligheter, andra sätt att vara i världen, andra sätt att se på världen. Konsten ställer frågor men konsten ger oss aldrig några svar. Svaren måste vi själva formulera och dom blir därför aldrig desamma, det finns aldrig ett objektivt rätt svar. Det är helt enkelt inte svaren som är målet utan frågorna i sig - att stimulera till tänkande. Konsten är en plats för självreflektion och eftertanke - något som vi kanske behöver nu mer än någonsin.

För mig representerar Bildmuseet det bästa av två världar. Vi kan arbeta med konstnärer som gestaltar vårt tids angelägna frågor och vi kan bjuda in de

främsta forskarna att berätta om sin forskning i dialog över alla ämnesgränser. Det är en oslagbar kombination där forskningen erbjuder en fördjupning kring de frågor som konsten lyfter. Och här vill jag poängtera att konstens roll inte är att illustrera den vetenskapliga forskningen. Förutsättningen är att vi respekterar våra olika professioner, först då uppstår en intressant dialog - ett samtal som då kan omfatta både vetandets och varandets gränser.

Så varför behöver akademin konsten? Konsten gör plats för att vi är både tänkande och kännande människor. Vi behöver vetenskapen för att förstå universum men vi behöver konsten för att förstå oss själva. Vi behöver konsten för att bli människor. Eller som konstnären Grada Kilomba väljer att uttrycka det: "Konsten är en magisk plats som människor lämnar förändrade - transformerade med nya frågor som de aldrig tidigare ställt sig".

Museichef
Katarina Pierre

Utställningsvy från *Design Matters*, 2019/2020
I förgrunden: *Officina Corpuscoli*
The Growing Lab Mycelia, 2013
Foto: Mikael Lundgren

Vintern och våren på Bildmuseet gick i fysikens tecken med den spektakulära utställningen *Entangle / Konst och fysik* och konstnären William Kentridges magiska installation *The Refusal of Time* - ett berusande allkonstverk på temat tid som kombinerar opera, skulptur, teckning och film. *The Refusal of Time* som Kentridge skapat tillsammans med Peter Galison, professor vid Harvard University, presenterades i utställningssalen på våning tre t.o.m. mitten av mars. Det här var första gången som detta hyllade verk visades i Sverige men när Aftonbladet listade *The Refusal of Time* som en av 2019 års konst-höjdpunkter valde man tråkigt nog att endast referera till den senare visningen av verket i en konsthall utanför Stockholm.

Entangle / Konst och fysik fyllde de två översta salarna i Bildmuseet med tankeväckande verk av 13 internationella konstnärer, arkitekter och designer som alla inspirerats av fysikens universum. Konstnären Keith Tyson fyllde hela den södra väggen i utställningssalen på sjätte våningen med teckningar, målningar och kollage i ett försök att lösa de existentiella frågorna med hjälp av matematiska ekvationer. På samma våning fick Julius von Bismarcks mobil *Freedom Table and Democracy Chair* oss att tvivla på människans förmåga att utifrån naturvetenskapliga lagar förklara världens alla skeenden som liksom verket *Escape Shapes* påminde om att misslyckandet ligger till grund för all vetenskaplig utveckling. I Goshka Macugas två installationer på våning fem kartlade den ena - en skulptur i form av ett gigantiskt nätverk - intellektuella samarbeten och tankeutbyten mellan vetenskapsmän och författare, men även fiktiva karaktärer som Frankenstein. I den andra installationen, som skapats speciellt för utställningen, satte Macuga fokus på den svarta tavlans roll, ett analogt verktyg, inom fysik och matematik. I verket ingick Einsteins svarta tavla, inlånad från Oxford University Museum, tillsammans med svarta tavlor på vilka fysiker runt om i världen bidragit med ekvationer. Den publika programverksamhet där vi bjudit in fysiker från Umeå universitet att föreläsa om sin forskning i utställningen var mycket uppskattad och välbesökt. Under sommaren utkom också utställningskatalogen på förlaget Hatje Kantz med essäer av bl.a. författaren och fysikern Carlo Rovelli, konsthistorikern Gavin Parkinson, vetenskapsjournalisten Philip Ball, andra forskare, medverkande konstnärer samt vår inbjudna gästcurator Ariane Koek.

Parallellt med vårens naturvetenskapliga tema presenterades ett projekt med historiska och politiska referenser; *Pan African Unity Mural* som var ett nytt verk av den portugisiska konstnären Ângela Ferreira och hennes första separatutställning i Skandinavien. Ferrerias väggmålningar visades på olika platser i Bildmuseet - i receptionen, i trapphuset mellan våning tre och fyra och på plan fyra. Målningarna presenterades tillsammans med två tredimensionella verk, det ena en modell av hennes barndomshem och det andra en utomhusskulptur inspirerad av den mexikanske konstnären Diego Riviera - ett gigantiskt metallorn placerat mellan Bildmuseet och Arkitektthögskolan. Med utgångspunkt i den sydafrikanska musikern och antiapartheid-aktivisten Miriam Makebas liv påminde Ferreira genom denna utställning om avgörande demokrati- och medborgarrättsrörelser i Sydafrika och USA under 1900-talet.

De färgstarka väggmålningarna var mycket uppskattade och våra besökare beklagade att de skulle målas över vid utställningens slut den 19 maj.

Årets svenska bilderbok var den första utställning som öppnade under 2019 och pristagare denna gång var Eva Lindström och hennes *Kom hem Laila*. Hon tog emot utmärkelsen under Littfest, Umeå internationella litteraturfestival, och på Art Friday den 15 mars öppnade hennes utställning med skisser och bilder till vinnarboken i vår bildverkstad. I motiveringen till priset beskrivs hur hennes bilderboksberättande "förmår reducera text och bild tills det uppstår en plats där tanken kan röra sig fritt".

Vårens stora vernissage i mitten på april var *Den stora missuppfattningen* med den svenska konstikonen Carl Johan De Geer - den första utställning som fokuserat på hans textila arbeten. Idén till utställningen väcktes då Carl Johan De Geer för ett par år sedan besökte Umeå i samband med Littfest och han påpekade att ingen lyft fram hans textila praktik. Utställningen öppnade under en mycket välbesökt Art Friday den 12 april i Bildmuseets flexhall på plan 0. Invigningstalare var Marie-Louise Ekman och hon levererade en performance som rev ner stora applåder vilken följdes av ett underhållande samtal med Carl Johan De Geer. Utställningen på tredje våningen var en explosion av färger och mönster där våder av hans textila tryck hängde från golv till tak tillsammans med mönsterskisser, fotografier, en rumsinstallation och ett av hans videoverk *Mormor, Hitler och jag*. Utställningens titel är hämtad från ett citat där De Geer ger uttryck för en tanke som besjälade honom; att man skulle kunna skapa en ny och bättre värld utan krig med hjälp av mönster, starka färger och musik, vilket han i efterhand konstaterar visade sig vara en missuppfattning. Utställningen byggde på en omfattande research av intendent Brita Täljedal som arbetat med konstnären i hans ateljé för att systematisera och katalogisera textilier, skisser, fotografier och annat material. Särskilt roligt var det också att utställningen turnerar till Kulturen i Lund efter premiären på Bildmuseet.

I början av maj var det dags för Konsthögskolans traditionsenliga utställning, som i år hade titeln *Meanwhile*. Högst upp i Bildmuseets två stora salar och på plan 4 presenterade 15 masterstudenter måleri, installation, skulptur, videoverk och performance under två veckors tid. Studenterna var salsvärdar, guidade och bjöd på performance och andra program i anslutning till utställningen. Den var som alltid resultatet av ett nära samarbete mellan Bildmuseet och Konsthögskolan.

Fredag den 14 juni slog vi upp dörrarna till vår sommarutställning *Animalisk / Konst över arter och existenser*. Utställningen som vi producerat i samarbete med gästcurator Filipa Ramos tog sitt avstamp i den pågående diskussionen om människans förhållande till andra levande varelser på jorden. Verk av 17 konstnärer presenterades i museets övre salar, i projektrummet och utomhus: Louise Lawlers *Birdcalls*. Konstnärssduon Allora & Calzadillas flodhästskulptur med tillhörande performance - en museivärd läste dagens tidning för flod-

hästen - var kanske det verk som tillsammans med Pierre Huyghes suggestiva filmverk *Untitled (Human Mask)*, väckte störst uppmärksamhet bland våra besökare. Luca Frei hade skapat ett platsspecifikt verk, *Aquarium*, där han transformerat hissrischen på våning fem till ett akvarium, där vi som besökare utgjorde en integrerad del av verket och som fick oss att alternera mellan positionen som subjekt och objekt, betraktare och betraktad, människa och djur. Annika Larssons textbaserade verk, *Becoming Animal*, i samma sal osäkrade gränsen mellan människa och djur och erbjöd en förvandling genom ordets makt. I ett verk som utvecklats specifikt för utställningen, *E.I.*, hade Annika Larsson skapat en digital livsform som reagerade på ljud genom att inta nya former och skepnader.

En höjdpunkt i utställningen *Animalisk* var annars presentationen av Mary Beth Edelsons enastående collage *Collage Wall: History 1972-2011*, som täckte två väggar på femte våningen, och som tillsammans med Paloma Varga Weisz uthuggna och skulpterade människodjur i oklar skala stående mitt bland träspånen på golvet, osäkrade hela utställningssalen. Utställningen presenterade också verk av Britta Marakatt-Labba, Amalia Pica, Carsten Höller, Joan Jonas, Ho Tzu Nyen, Pia Arke, Simone Forti och David Claerbout. Vid vernissagen närvarade Filipa Ramos, Annika Larsson, Luca Frei och Paloma Varga Weisz. Dessutom gjorde bandet Honungsvägen en unik spelning.

Höstens utställningar inleddes med konstnären Grada Kilombas vernissage Art Friday den 11 oktober. Utställningen *A World of Illusions* var Kilombas första separatutställning i Skandinavien och det var också världspremiär för verket *Illusions Vol. III Antigone* som Bildmuseet producerat i samarbete med Maxim Gorki Theater i Berlin. På Bildmuseet presenterades detta nya verk tillsammans med *Illusions Vol. I Narcissus och Echo* och *Illusions Vol. 2 Oidipus* - tre verk som alla tar sitt avstamp i den grekiska mytologin för att påminna om Europas koloniala historia och rasism idag. Verken visades i en anslående arkitektur med tre sidor där de projicerades på var sin sida. Ett bedövande vackert bildspråk parat med specialkomponerad musik och konstnärens närmast hypnotiska berättarröst bidrog till en stark konstnärlig upplevelse. Grada Kilomba och hennes samarbetspartner Moses Leo medverkade båda vid vernissagen och särskilt Kilomba fångade kvällens stora vernissagepublik med sin närvaro och sitt budskap. Utställningen var curaterad av museichef Katarina Pierre och genomfördes med stöd av Goethe-Institut Schweden och Calouste Gulbenkian Foundation.

I mitten på november, på Art Friday den 15 november, öppnade *Tungan på ordet* med konstnären Ann Edholm tillsammans med den tematiska utställningen *Design Matters*. Ann Edholms konstnärskap är en hyllning till måleriet och hennes dukar vibrerar av färg och intensitet. Under grå dagar med blekt novemberljus så fungerade hennes målningar som färgterapi. I Bildmuseets översta utställningssal presenterades ett urval av de monumentala målningarna ur serien *Tungan på ordet* gjorda mellan 2003 och 2011. Det som vi som betraktare vid en första anblick uppfattar som abstrakt måleri har både litterära,

religiösa och konsthistoriska referenser liksom konstnärens egna och hennes familjemedlemmars livserfarenheter. Som gästprofessor i måleri vid Konsthögskolan i Umeå har Ann Edholms påverkan varit tydlig; måleriet har klivit fram starkt de senaste åren. För Umeå universitet skapade Ann Edholm redan 1998 på uppdrag av Statens konstråd det platsspecifika verket *Tango d'amour*, fem målningar på duk placerade runt den centrala ljusgården i Lärarutbildningshuset.

En trappa ned, på våning fem, visades parallellt utställningen *Design Matters* som med sina dovre färgtoner bjöd på en annan upplevelse och där podier i olika former skapade rum och fokus för de designprodukter och designidéer som presenterades. Utställningens tematik kretsade kring framtidens design, hur vi kan tänka nytt kring begrepp som material, hållbarhet, värde, skönhet, massproduktion och vad design kan vara och göra i en digital värld. Internationellt etablerade designer och designgrupper som Caracara, Liz Ciokajlo, Jesper Eriksson, Officina Corpuscoli/Maurizio Montalti, Jenny Nordberg, Ewa Nowak samt Superflux medverkade i utställningen med utopiska och samtidigt mycket konkreta projekt. *Design Matters* var initierad och producerades av Bildmuseet och curator för utställningen var intendent Anders Jansson. 2019 firade Designhögskolan 30 år och det var en av anledningarna till att vi valde att göra denna utställning just detta år. Under våren 2020 erbjuder vi ett program av föreläsningar som fördjupar utställningens tema och aktuella frågeställningar.

Under 2019 visade vi sammanlagt 10 utställningar varav 9 var egna produktioner som hade premiär på Bildmuseet, och glädjande nog turnerade flera till andra museer, i Sverige eller internationellt. Under året bjöd vårt utställningsprogram på en stor bredd i fråga om innehåll och konstnärliga uttrycksformer, med både separatutställningar och tematiska grupputställningar. Genom våra utställningar har vi visat att den samtida konsten kan vara relevant, lekfull och utmanande och väcka nya frågor, ge inspiration och skapa en längtan efter mer kunskap.

PROGRAMVERKSAMHET

Bildmuseets publika programarrangemang utgör en betydelsefull del i verksamheten. Visningar, föreläsningar, konstnärspresentationer, workshops, performance, konserter, filmvisningar och seminarier fördjupar kunskapen och öppnar för samtal och debatt kring de teman och frågor som utställningarna berör. Största delen av programverksamheten under 2019 har varit direkt knuten till aktuella utställningar. Arrangemangen har främst förlagts till fredagskvällar och söndagar. Det framgångsrika konceptet Art Friday har utvecklats ytterligare under året. Beslutet att lägga vernissager och samarbeten med andra kulturaktörer som Littfest, Samiska veckan och Umeå Europeiska Filmfestival, till Art Friday-kvällar har visat sig vara mycket lyckat med stor besökartillströmning som resultat.

I anslutning till utställningen *Entangle / Konst och fysik* arrangerades under en rad söndagar i februari en serie populärvetenskapliga föreläsningar i samarbete med Institutionen för fysik vid Umeå universitet. På plats i utställningen talade forskare för en intresserad publik om svarta hål, mörk materia, gravitation, optiska pincetter, solens energi och Einsteins teori. Patrik Norqvist, Institutionen för fysik, gav en välbesökt föreläsning en fredagskväll, *Hollywoodfysik - om specialeffekter i filmer*.

Littfest på Bildmuseet, 15 mars, hade ett utökat program detta år. Poeter och författare framförde poesi i utställningen *Entangle / Konst och fysik*. 40-årsjubilerande tidningen Galago hade bjudit in skådespelaren Sven Wolter som läste högt ut Liv Strömkvists serier. Dessutom spoken word-show, speed draw-tecknande och livespelning med bandet Jani Kaunis & the Puukot. Årets Littfest på Bildmuseet lockade en rekordpublik.

Nästa publiksuccé blev vernissagen för utställningen *Carl Johan De Geer / Den stora missuppfattningen*, 12 april. Konstnären Marie-Louise Ekman och museichef Katarina Pierre invigningstalade och Carl Johan De Geer presenterade sin utställning i samtal med museiintendent Brita Täljedal. Närmare 1900 personer besökte Bildmuseet under kvällen. I september återkom Carl Johan De Geer med en visning av utställningen och två workshoppar om mönsterkonstruktion fredag, lördag 13, 14 september. Intresset var mycket stort, arrangemangen blev fullbokade och många stod i kö.

En programserie i anslutning till utställningen *Animalisk / Konst över arter och existenser* i september-oktober, bjöd på curatorsvisning med gästcurator Filipa Ramos och museiintendent Anders Jansson, filmvisningar och en populär-filosofisk föreläsning av docent Lars Samuelsson, Institutionen för idé- och samhällsstudier.

Art Friday 11 oktober bjöd på vernissage för Grada Kilombas poetiska trilogi av filminstallationer, *A World of Illusions*. Utställningen presenterades i ett samtal mellan konstnären och museichef Katarina Pierre. Helgen därpå föreläste litteraturvetaren Anders Persson om de antika grekiska myterna.

Två nya utställningar öppnades under Art Friday med årets sista vernissage 15 november - *Design Matters* och *Ann Edholm / Tungan på ordet*. Samma helg gav Ann Edholm en visning av *Tungan på ordet* och söndag en vecka senare presenterades *Design Matters* av museiintendent Anders Jansson och industri-designer Demian Horst, Designhögskolan.

Art Friday 29 november genomfördes som ett samarbete med Umeå Europeiska Filmfestival. En helkväll med film, samtal och live-spelningar med Umeås hardcorescen i fokus. Visningen av den franska filmen *UxÅ* om Umeås Hardcorescen under 1990-talet följdes av ett Q&A där Maria Engström talade med filmskaparna och spelningar av banden YDMS, Dream Warriors och The Dumb Fucks.

KONFERENSER

Under hösten har Bildmuseet medverkat som arrangör av flera konferenser. 12-13 september stod Bildmuseet för värdskapet för Konstpedagogiskt nätverk i Norr tillsammans med Konstkonsulenter i Västerbotten och FUISM - Föreningen för pedagogisk utveckling i svenska museer. Bildmuseet var lokal samarbetspart vid Läsrörelsens konferens *Bildberättande och konsten att läsa bilder* 9 oktober, och museiintendent Lisa Lundström föreläste om Bildmuseets konstpedagogiska verksamhet. I samarbete med Sune Jonsson Centrum för dokumentärfotografi, Västerbottens museum arrangerade Bildmuseet fotoseminariet *Bildens makt*, där bland andra konstnären Grada Kilomba medverkade i ett samtal med museichef Katarina Pierre.

RUM FÖR PERFORMANCE

Festivalen *Rum för Performance* har tidigare genomförts vid två tillfällen, 2016 och 2018, som ett samarbete mellan Bildmuseet, Vita Kuben och Norrlandsoperan Dans. Detta år beslutades att festivalen ska arrangeras även 2020 och ett open call utlystes där bild- och scenkonstnärer verksamma i Sverige inbjöds att anmäla projekt. Bland 95 inkomna förslag valdes tre projekt som kommer att ingå i festivalprogrammet i september 2020.

VISNINGAR OCH
STUDIEBESÖK

Under 2019 har Bildmuseet erbjudit gratis lunchvisning för allmänheten alla dagar under museets öppethållande, tisdag-fredag kl 12.00, lördag-söndag kl 13.00, samt gratis visning de flesta fredagskvällar. Visning på engelska har getts alla lördagar och vissa fredagskvällar. Dessutom familjevisning varje lördag kl 13.00. Under året har Bildmuseet tagit emot 85 bokade vuxengrupper för visning och genomfört 308 gratisvisningar.

ÖPPEN BILDVERKSTAD

Under våren och hösten anordnades öppen bildverkstad varje lördag och söndag under ledning av två pedagoger kl 12.00-16.00. Totalt 2612 besökare i alla åldrar deltog i de kreativa aktiviteterna. I samband med skolornas sportlov, påsklov och höstlov var bildverkstaden bemannad också tisdagar till fredagar. Under påsklovet, i samband med festivalen *Smått & Gott* och under höstlovet flyttade bildverkstaden ner till Flexhallen på plan 0 och fick då extra utrymme och synlighet. Den var öppen men obemannad varje dag hela sommaren samt under jullovet under museets öppethållande. På helger under vår och höst arbetade studenter som assisterande konstpedagoger.

Teman i öppen bildverkstad på helgerna 2019

Bygg din livskarta med inspiration av fysikens värld!

26 januari - 3 mars

Temat i bildverkstaden var *Entangle / Konst och fysik*. Besökarna fick illustrera livets olika delar i en livskarta - fritidsintressen, familj, jobb, djur, kompisar, kärlek, kreativitet, humor och drömmar. Skapelserna bildade tillsammans ett slags makrokosmos av de olika besökarnas mikrokosmos.

Sportlov på Bildmuseet

5 mars - 10 mars

Under sportlovsveckan kunde besökarna delta i ett kollektivt väggmålari som växte fram i bildverkstaden, med inspiration från Ângela Ferreiras utställning *Pan African Unity Mural*.

Årets svenska bilderbok / Kom hem Laila

26 mars - 2 maj

Vi gjorde egna böcker med reseberättelser inspirerade av utställningen *Årets svenska bilderbok / Kom hem Laila*.

Påsklovsverkstad

16 april - 21 april

Under påsklovet välkomnades alla lovlediga barn och vuxna att tillsammans skapa med gouache och kartong med utgångspunkt i utställningen *Årets svenska bilderbok / Kom hem Laila*.

Monster och mönster

7 maj - 13 juni

I samband med utställningen *Carl Johan De Geer / Den stora missuppfattningen* fick besökarna skapa egna kollektiva mönster i stora former och starka färger, med papper och urklipp.

Sommarlovsverkstad

23 juni - 23 augusti

Under sommarlovet inbjöds Bildmuseets besökare till kreativt skapande i bildverkstaden där temat var *Animalisk / Konst över arter och existenser*. Som en kommentar till verket *Hope Hippo* gjorde besökarna kollektiva nyhetsuppslag och fanzines fyllda med önskningar och förslag på goda nyheter.

Animalisk / Konst över arter och existenser

31 augusti - 15 september

Temat i bildverkstaden var *Animalisk / Konst över arter och existenser*. Hur skulle du se ut om du delvis var ett djur? Tänk om utseenden och egenskaper hos människa, djur och natur kunde blandas till nya livsformer och väsen. Vi skapade djuriska fotokollage-porträtt.

Grada Kilomba / A World of Illusions

30 oktober - 4 november

Verkstadsaktiviteterna utgick från Grada Kilombas tre videoverk *Illusions Vol I, II, III*. Vi lät oss inspireras av bilders förmåga att berätta en historia och gjorde egna bildberättelser.

Höstlovsverkstad

29 oktober - 4 november

Bildmuseet välkomnade alla lovlediga barn och vuxna till bildverkstaden som tillfälligt flyttat ner till Bildmuseets flexhall på plan 0. Temat var Grada Kilombas *A world of Illusions* och de frågor som utställningen berör, som kolonial historia, maktförhållanden, rasism och konstruktion av normer.

Design Matters

26 november - 22 december

Förändras vårt förhållande till ting om skorna vi bär har odlats av oss själva eller om tallriken vi äter på är en levande organism? I bildverkstaden utgick vi från utställningen *Design Matters* och inspirerades av de möjligheter som ny design kan innebära för vår vardag.

Jullov på Bildmuseet

1 december - 5 januari 2020

Design Matters var temat för verkstadsaktiviteterna under jullovsdagarna.

KONSTKVÄLL FÖR UNGA

Sex fredagskvällar under året arrangerade Bildmuseet öppna kvällar för unga. *Konstkväll för unga* har målgruppen 16-25 år och vänder sig både till gymnasieelever och studenter. En stor del av deltagarna i kvällsverksamheten, med konstsamtal och verkstad, har utgjorts av internationella gäststudenter vid Umeå universitet. Totalt deltog 274 personer.

ÖPPEN KULTURFÖRSKOLA

Öppen kulturförskola har erbjudits på fredagar kl 11.00-15.00, vid 16 tillfällen under våren och vid 13 tillfällen under hösten. Öppen kulturförskola har letts av konstnären Maria Sundström och Bildmuseets konstpedagoger. Den mycket uppskattade verksamheten, som riktat sig till föräldralediga med små barn, har besökts av ca 30-50 vuxna och barn per tillfälle. Totalt tog 1205 barn och vuxna del av *Öppen kulturförskola* under 2019.

BABYVISNING

Vid sju tillfällen under året anordnade Bildmuseet babyvisningar och babymåleri med ätbar färg under ledning av konstnären Maria Sundström. Alla tillfällen var fullbokade.

UPPTÄCKTSFÄRDEN

Upptäcktsfärden är ett inspirationsmaterial för barn och vuxna i sällskap som har producerats av Bildmuseets konstpedagoger. Den har fortlöpande uppdaterats i anslutning till alla utställningar.

SKOLPROGRAM

Under 2019 har Bildmuseet tagit emot 109 bokade skolklasser från förskolor, grundskolor och gymnasier. Totalt 2036 skolelever. Medräknade är också universitetsstudenter, vuxenstuderande från folkhögskolor och SFI-studerande (svenska för invandrare). Alla har fått visning av pågående utställningar och en stor del har också deltagit i skapande aktiviteter i bildverkstaden.

Tema: Konst & fysik

15 januari - 28 februari

Målgrupper: Förskola, grundskola, gymnasium

Ämnen: Bild, fysik, NO, filosofi, språk, SH

Svarta hål, mörk materia, gravitation, rymd, tid och rörelse är fenomen som utställningen *Entangle / Konst och fysik* berörde och som var utgångspunkt för skolprogrammet. Eleverna gjorde nätverkskartor om sig själva och sitt eget universum.

Årets svenska bilderbok / Kom hem Laila

26 mars - 2 maj

Målgrupp: Förskoleklass och åk 1-6

Ämnen: Bild, svenska och andra språk

“Var är du Laila? Vi längtar efter dej.” I skolprogrammet inspirerades vi av Bilderboken *Kom hem Laila* av Eva Lindström och den självständiga Laila som

går sin egen väg. Bildmuseets golv, väggar och tak förvandlades till de olika landskap Laila upptäcker i boken och färden utgick från en busshållplats i utställningen.

Hör mitt mönster!

7 maj - 13 juni

Målgrupp: Förskola, grundskola, gymnasium

Ämnen: Bild, matematik, samhällskunskap, slöjd

Skolprogrammet utgick ifrån utställningen *Den stora missuppfattningen* och Carl Johan De Geers färgsprakande, stormönstrade textilier. Eleverna fick uttrycka sig med färg, form och mönster och skapa egna textiltryck.

Animalisk / Konst över arter och existenser

17 september - 17 oktober

Skolprogrammen inspirerades av verk i utställningen *Animalisk / Konst över arter och existenser* och främst av Mary Beth Edelsons myllrande magiska bilder där människa och natur blir ett.

Grundskolans senare år, gymnasiet, vuxenutbildning: Hur förhåller vi oss till naturen, djuren och andra arter på vår planet? Vad kan vi lära av historien? Eleverna skapade självporträtt i fotostudion och gjorde var sitt självporträttskollage där de förvandlats till nya djurväxter och människodjur.

Förskola, grundskolans tidigare år: Vi undersökte ett urval av konstverken och skapade sedan egna djuriska porträtt med kollageteknik.

Grada Kilomba / A World of Illusions

22 oktober - 21 november

Förskola, grundskolans tidigare år: I skolprogrammet inspirerades vi av Grada Kilombas verk i utställningen *A World of Illusions* och skapade egna bilder.

Grundskolans senare år, gymnasiet, vuxenutbildning: Vi utgick ifrån *A World of Illusions* och bildens förmåga att berätta när vi skapade kollektiva bildberättelser och funderade över vad som är angeläget att berätta om idag.

Design Matters

26 november - 27 februari 2020

Målgrupper: Förskola, grundskola

Utställningen *Design Matters* ställde frågor om hur vi lever idag och hur vi vill att framtiden ska se ut. Kan föremål tillverkas av material som annars hade blivit sopor och som inte påverkar miljön? Hur kan design vara med och lösa de problem vi har idag? I skolprogrammet inspirerades vi av designprocessens olika steg och försökte hitta lösningar på problem i vår vardag.

STUDIEDAG FÖR BILDLÄRARE

Studiedagen den 30 oktober var ett samarbete mellan Bildmuseet och Institutionen för estetiska ämnen i anslutning till Kunskapsveckan vid Lärarhögskolan, Umeå universitet.

KONSTPEDAGOGIK I SAMTIDA KONSTFORMER 15 HP

Under 2019 deltog Bildmuseet för tredje gången i planering och genomförande av universitetskursen *Konstpedagogik i samtida konstformer*. Institutionen för estetiska ämnen i lärarutbildningen, Umeå universitet, har huvudansvar för denna distanskurs som riktar sig till dem som vill fördjupa sina kunskaper inom samtida konst och konstpedagogik. Från Bildmuseet medverkade Lisa Lundström, museiintendent.

ÖVRIGA SAMARBETEN MED UNIVERSITETS- UTBILDNINGAR

Våren 2019 fortsatte samarbetet med ämnet museologi och programmet *Branschutbildningen för museer och kulturarv*. Studenter från B-kursen följde planering och genomförande, och var delaktiga av en del av Bildmuseets programverksamhet. Två studenter från programmet valde att skriva sin B-uppsats om olika aspekter av Bildmuseets utställning *Carl Johan De Geer / Den stora missuppfattningen*.

Under hösten handledde Bildmuseets konstpedagoger Karin Jonsson och Denise Mångsén en grupp studenter från kursen Bild 2, estetiska ämnen inom lärarutbildningen. Studenterna deltog i planering och genomförande av skolprogrammet för utställningen *Animalisk / Konst över arter och existenser* och gav visningar och ledde workshops för skolklasser.

Hösten 2019 medverkade Bildmuseets intendent och museichef som föreläsare i en av Konsthögskolans kurser, *BA3 Konsthistoria och konstteori kopplat till konstproduktion*. Föreläsningarna berörde konstvärldens infrastruktur, utställningsproduktion, curatorsrollen och konstpedagogrollen.

KONSTPEDAGOGISKT NÄTVERK I NORR

Sedan 2016 har konstkonsulenterna i de norra länen tillsammans med Bildmuseet och FUISM - Föreningen för pedagogisk utveckling i svenska museer lett ett nätverk för konstpedagoger verksamma i norra Sverige. 12-13 september stod Bildmuseet värd för en träff med erfarenhetsutbyten och workshoppar om metoder i det konstpedagogiska arbetet. Jenny Grönvall, Bästa biennalen, berättade om konstpedagogiskt nätverk i Region Skåne. Karin Jonsson och Denise Mångsén, Bildmuseet, ledde en workshop om digitala appar och verktyg för smartphone och iPad.

SMÅTT & GOTT- FESTIVALEN

I maj genomfördes för andra gången festivalen *Smått & Gott*, där Bildmuseet är en av initiativtagarna. Under en vecka erbjöd flera av Umeås kulturinstitutioner kultur för målgruppen 0-6 år, för att visa upp de kulturverksamheter i Umeå som erbjuds för de allra minsta och för att synliggöra betydelsen av kulturupplevelser för dem. Festivalen hade nära 40 programaktiviteter. Bildverkstaden hölls öppen varje dag under veckan. I samarbete med Ögonblicksteatern erbjöd Bildmuseet två föreställningar av *Här är jag!* - en babyteaterföreställning med tillhörande babymåleri. Nytt för i år var ett samarbete med Balettakademien Umeå där en danspedagog tillsammans med barn och föräldrar improviserade fram en danssaga, inspirerad av utställningen *Årets svenska bilderbok / Kom hem Laila*.

IASPIS

Iaspis (International Artists Studio Programme in Sweden) är Konstnärsnämndens internationella ateljéprogram för yrkesverksamma konstnärer. Sedan 1999 erbjuder Umeå en ateljéplats i upp till tre månader per år för utländska konstnärer och utställningskuratorer. Syftet är att utveckla kontakter mellan konstnärer i Sverige och aktörer på den internationella arenan och på så sätt bidra till konstnärlig fördjupning och förbättrade arbetsvillkor. Iaspis Umeå är ett samverkansprojekt mellan Bildmuseet, Konsthögskolan Umeå universitet, Umeå Kommun, Verkligheten, Vita kubén / Norrlandsoperan och Museum Anna Nordlander. Bildmuseets representant i Iaspis Umeå är Lisa Lundström.

Hösten 2019 inbjöd Iaspis Umeå två ryska konstnärer, Alena Tereshko från St. Petersburg och Natalia Zintsova från Moskva. De vistades tre månader i Umeå och hade ateljé i Kulturhuset Väven, hos ateljéföreningen Översten och Balettakademien Umeå. 12 september deltog de i Iaspis öppet hus i Stockholm där de presenterade sina konstnärskap i samtal med Madeleine Sillfors. 15 oktober medverkade de i ett offentligt konstnärssamtal om den ryska konstscenen i dag, på Galleri Verkligheten, Umeå. De två stipendiaterna medverkade i ytterligare ett flertal arrangemang och hann också göra studiebesök och resor bland annat till Skellefteå och Kiruna.

ENTANGLE / PHYSICS
AND THE ARTISTIC
IMAGINATION

Under perioden november 2018 - april 2019 visade Bildmuseet den uppmärksammade utställningen *Entangle / Konst och fysik* som presenterade verk av samtida konstnärer och designer som låtit sig inspireras av vetenskapen om de fundamentala villkor som skapar vår värld. *Entangle / Konst och fysik* producerades av Bildmuseet och var sammanställd i samarbete med Ariane Koek, grundare av konstprogrammet vid det europeiska partikelfysiklaboratoriet CERN i Geneve, Schweiz.

I augusti 2019 lanserade Bildmuseet boken *Entangle / Physics and the Artistic Imagination*. Boken, som gavs ut på förlaget Hatje Cantz dokumenterar inte bara utställningen utan presenterar, utöver förord av museichef Katarina Pierre och en introduktion av Ariane Koek, även nyskrivna texter av vetenskapskribeten Philip Ball, fysikerna Bilge Demirköz, Michael Doser, Peter Galison, Subodh Patil, Carlo Rovelli, och James Wells samt Nicola Triscott, curator och chef för FACT (Foundation for Art & Creative Technology utöver texter av Iris van Herpen, Goshka Macuga, Sou Fujimoto, Julius von Bismarck, Solveig Settemsdal och Davide Quayola som alla medverkade som konstnärer i utställningen.

Språk: engelska. ISBN 978-3-7757-4508-6

ANIMALISK / KONST
ÖVER ARTER OCH
EXISTENSER

Sedan utställningen *Animalisk / Konst över arter och existenser* avslutades i Umeå har den gått på turné. Under perioden 16 november 2019 - 19 april 2020 visades utställningen på BALTIC Centre of Contemporary Art i Gateshead, England.

MEDIA

Även 2019 har bjudit på positiva recensioner och omnämmanden i media. Även detta år har Bildmuseets utställningar vid ett flertal tillfällen listats bland årets viktigaste konst- och kulturhändelser (DN, TT, Kunstkritikk) och internationell press har omnämnt oss i både tillbakablickar (bl a annat om Okwui Enwezor och Agnes Varda) och framtidsblickande artiklar (bl.a. Faith Ringgold, North Atlantic Triennial) utifrån våra samarbeten med viktiga konstnärskap och internationellt framstående curatorer.

Under våren fick Bildmuseets Carl Johan De Geer-utställning stor uppmärksamhet i medierna, bl.a. fina recensioner i SVT:s Kulturnyheterna och SR:s Kulturnytt i P1. I samband med att vårt utställningssamarbete *Eco Visionaries* öppnades i Madrid så omskrevs vi i både spanska och amerikanska medier. Inför invigningen av sommarens stora utställning *Animalisk / Konst över arter och existenser* listades vi av TT i en artikel som publicerades i så mycket som 22 dagstidningar, bland andra Sydsvenskan, Göteborgs-Posten, Uppsala Nya Tidning och Norrbottens-Kuriren. I augusti lyfte TT fram *Grada Kilomba / A World of Illusions* som en av höstens höjdpunkter i Sverige. Artikeln publicerades i 20 olika dagstidningar från Piteå i norr till Ystad i söder.

Även höstens utställningar fick uppmärksamhet i medierna. *Design Matters* recenserades positivt i Dagens Nyheter, i SVT:s kulturnyheterna och i Sveriges Radio. TT skrev en fin artikel om utställningen som spreds stort över landet (24 dagstidningar). Modemagasinet Vogue tipsade om Bildmuseets Grada Kilomba-utställning som en utställning värd att resa för i sina tyska, brittiska, indiska och taiwanesiska utgåvor.

Lika viktig som nationell och internationell uppmärksamhet är de regionala medier som bevakar kulturen för västerbottningarnas räkning. Medielandskapet har förändrats snabbt de senaste åren, med allt färre medieföretag och försvagad kulturbevakning som följd. Under året har SVT Västerbotten har omorganiserats och blivit än mer nyhetsinriktade, vilket ytterligare har minskat deras möjlighet att bevaka kulturen. På den positiva sidan finns bland annat att Sveriges radio P1 fortfarande har en reporter baserad i Umeå. Västerbottens-Kurirens kultursida håller fortsatt en mycket hög kvalitet, och tidningens regelbundna bevakning av Bildmuseets utställningar och verksamhet är avgörande.

I början av hösten uppmärksammades Bildmuseets trängda ekonomiska situation i artiklar och inlägg som gav oss starkt stöd. "Rädda Bildmuseet" skrev Västerbottens-Kuriren den 11 september, följt av ett flertal artiklar och inlägg ett par veckor senare då Umeå kommun meddelade beslutet att förlänga sitt ekonomiska stöd till Bildmuseet. "Glädjande - men krisläget kvarstår" konstaterade VK i en analys.

Sammanlagt har svensk tryckt dagspress, fackpress och nyhetsbyråer under 2019 publicerat ca 218 artiklar eller notiser där Bildmuseet omnämns. Bland de svenska nyheterna om Bildmuseet har 67 artiklar och inlägg publicerats utanför Umeåregionen, från Norrbotten till Skåne. Av dessa har 4 omnämmanden varit

i Svenska Dagbladet och 10 i Dagens Nyheter, bland dessa både recensioner och listningar av landets mest intressanta utställningar. Nyhetsbyrån TT förmedlade fem artiklar om Bildmuseet som har publicerats i riks- och regionalpress över landet. Bland magasin har Bildmuseet bland annat omnämnts i Arkitekten, Femina, Antik & Auktion, Redidence och Elle (källa: Retriever Business). I etermedia har Bildmuseet omnämnts i radio vid 40 tillfällen, i TV vid 23 tillfällen och i podcasts vid 2 tillfällen. Av dessa har 24 skett i SR Västerbotten, 15 i SR Kulturnytt, 8 i SVT Kulturnyheter, 6 i P1 morgon och 4 i SVT Morgonstudion. (Källa: All Ears).

Internationell press och konst- och kulturmagasin samlas dessvärre inte in av den mediabevakningstjänst vi har tillgång till, men vi vet att Bildmuseet under 2018 har omnämnts i ett 30-tal artiklar, bland annat i New York Times (Stan Douglas), FAD Magazine (*Faith Ringgold*), International Business Times (*Eco-Visionaries*), Forbes (*John Akomfrah / Purple*).

ÖPPETTIDER

Tisdag-Torsdag	10-17
Fredag	10-21
Lör-Sön	10-17

BESÖKS-
STATISTIK

Januari	5 692
Februari	6 738
Mars	10 061
April	7 663
Maj	7 659
Juni	5 501
Juli	5 776
Augusti	5 121
September	6 729
Oktober	7 117
November	6 842
December	5 646

Totalt 80 545 besökare år 2019

EKONOMI

Bildmuseets intäkter uppgick 2019 till 32,7 Mkr. Umeå universitet bidrog med 23,3 Mkr varav 2,1 Mkr i ett särskilt åtagande från Utbildningsdepartementet. Från Kulturdepartementet har Bildmuseet ett årligt stöd på 0,7 Mkr. Externa bidrag under 2019 bestod av 5,0 Mkr från Umeå kommun, 0,1 Mkr från Calouste Gulbenkian Foundation, 0,1 Mkr från Amerikanska ambassaden samt 1,1 Mkr i privata donationer. 0,3 Mkr erhöles i turnéintäkter för utställningarna *Carl Johan De Geer / Den stora missuppfattningen* och *Animalisk / Konst över arter och existenser*. Övriga försäljningsintäkter bestod av 0,8 Mkr försäljning shop, visningar och uthyrning av lokaler, samt 0,2 Mkr i intäkter för samarbeten med kurser vid Umeå universitet. Periodiserade externa medel uppgick till 0,6 Mkr och medfinansiering till 0,4 Mkr.

Kostnaderna under 2019 uppgick totalt till 33,5 Mkr varav personalkostnader samt arvoden till konstnärer, kuratorer och föreläsare 12,5 Mkr, lokalkostnader 8,8 Mkr, avskrivningar 0,7 Mkr, universitets- och fakultetsgemensamma kostnader 1,2 Mkr och driftskostnader 10,3 Mkr.

Årsbokslutet uppvisade därmed ett resultat för 2019 på -0,8 Mkr.

STYRELSE

Dan Brändström, ordförande
Birgitta Bernspång, medicinsk fakultet
Anna Croon Fors, samhällsvetenskaplig fakultet
Ann Larsson, extern representant
Ella Lepiskö, studeranderepresentant Umeå studentkår
Anders Lundin, teknisk-naturvetenskaplig fakultet
Maria Löfgren, lärarhögskolan
Sara Persson, studeranderepresentant
Margareta Rönngren, representant Umeå kommun
Mimmi Rönqvist, studeranderepresentant
Anton Sandin, studeranderepresentant
Julia Sjölin, studeranderepresentant
Anna Widén, humanistisk fakultet

I december 2019 avtackades Bildmuseet styrelse. Den ersätts, i enlighet med Umeå universitets nya instruktion, av en rådgivande grupp med en liknande sammansättning av fakultets- och studeranderepresentanter och externa ledamöter.

PERSONAL

Katarina Pierre, museichef
Mattias Andersson, museiassistent
Olle Ebgen-Ljungblad, museitekniker
Jonas Holmberg, museivärd
Anders Jansson, museiintendent
Sofia Johansson, museiintendent (tjänstledig delar av året)
Karin Jonsson, museipedagog
Marie Kårebrand, administrativ samordnare (vik. hela 2019)
Lisa Lundström, museiintendent
Denise Mångsén, museipedagog
Emma Mårtensson, museivärd
Karin Nordbrandt, museivärd
Magnus Olofsson, museitekniker
Pierre Persson, museivärd
Maja Sandow, administrativ samordnare (tjänstledig hela 2019)
Brita Täljedal, museiintendent
Helena Vejbrink, kommunikatör
Martina Wolgast, museivärd
Polly Yassin, museivärd

Under året har även visstidsanställda museipedagoger, museivärdar och tekniker arbetat vid Bildmuseet.

UTSTÄLLNINGAR

William Kentridge / The Refusal of Time

- 2019/03/17

The Refusal of Time [Att vägra tiden] är en suggestiv betraktelse över tidens natur. Med allusioner till Einsteins relativitetsteori och tankeexperiment, till rymdfärder, Platons grotta och stumfilm har William Kentridge skapat en berörande och fantasifull berättelse om vårt sätt att förstå tid. Kan vi någonsin verkligen förstå tidens flykt i en värld i ständig förändring?

Musik och ljudlandskap: Philip Miller

Videoredigering: Catherine Meyburgh. Dramaturgi: Peter Galison

I installationens fem stora projektioner kombinerades teckning, animation, fotografi, film, poesi och performance. Ur megafoner på höga stativ strömmade ett komplext ljudspår ut i det mörka rummet, och i mitten en stor mekanisk träkonstruktion - en andningsmaskin som andades med hypnotiskt jämna andetag.

William Kentridge (f. 1955, Sydafrika) är verksam i Johannesburg och betraktas som en av världens mest betydande nu levande konstnärer. Det här var första gången som *The Refusal of Time* visades i Sverige. Installationen presenterades som en del av utställningen *Entangle / Konst och fysik*. Curator: Brita Täljedal

Entangle / Konst och fysik

- 2019/04/07

Svarta hål, mörk materia, gravitation, rymd, tid och rörelse är fenomen som fascinerar både forskare och konstnärer. Utställningen *Entangle / Konst och fysik* presenterade måleri, installation, mode, arkitektur, skulptur, film, digital konst och fotografi inspirerad av vetenskapen om de fundamentala villkor som skapar vår värld.

Som gästcurator bjöd Bildmuseet in Ariane Koek, grundare av konstprogrammet vid det europeiska partikelfysiklaboratoriet CERN. Dit inbjuds konstnärer för att skapa arbeten med anknytning till sökandet efter universums minsta beståndsdelar. Flera av de internationellt uppmärksammade konstnärer som medverkade i *Entangle* har deltagit i konstprogrammet vid CERN och några av verken var skapade specifikt för utställningen på Bildmuseet.

Medverkande konstnärer var Julius von Bismarck (Tyskland), Julian Charrière (Schweiz), Sou Fujimoto (Japan), Iris van Herpen (Nederländerna), Ryoji Ikeda (Japan, Frankrike), William Kentridge (Sydafrika), Rafael Lozano-Hemmer (Kanada), Goshka Macuga (Polen, Storbritannien), Davide Quayola (Italien, Storbritannien), Solveig Settemsdal (Norge, Storbritannien), Keith Tyson (Storbritannien), Jorinde Voigt (Tyskland) och Carey Young (USA, Storbritannien).

Entangle producerades av Bildmuseet och sammanställdes i samarbete med Ariane Koek. Till utställningen hörde ett ljudmoln som lät besökare lyssna till texter av fysiker och konstnärer som medverkade i utställningen, reflektioner som visade på skillnader såväl som likheter i sätten att se vårt universum. Utställningskatalogen innehåller texter av fysikern och bästsäljande författaren Carlo Rovelli, konsthistorikern Gavin Parkinson, vetenskapsjournalisten Philip Ball, forskare, medverkande konstnärer och Ariane Koek. Utställningen producerades av Bildmuseet. Curator-team: Ariane Koek, Katarina Pierre, Brita Täljedal, Sorcha Stott-Strzala

Tack till USA:s ambassad i Sverige

Ângela Ferreira / Pan African Unity Mural
- 2019/05/19

Konstnären Ângela Ferreira intresserar sig för postkoloniala frågor och hur arkitektur och miljöer bär spår av historia, politik och ideologi. I sin utställning *Pan African Unity Mural* presenterar hon väggmålningar och skulpturer på olika platser i och utanför Bildmuseet.

Huvudpersonerna i utställningen var den sydafrikanska sångaren Miriam Makeba, som bannlystes från hemlandet för sitt ställningstagande mot apartheid, och den portugis-amerikanska aktivisten George Wright, landsflyktig från USA. Båda var inspirerade av idéer om afrikansk frigörelse, och båda fann en fristad i Västafrika. I *Pan African Unity Mural* vävde Ferreira samman Makebas och Wrights livshistorier med sin egen.

Utställningens titel refererar till en muralmålning som Ferreira skapade tillsammans med tretton andra konstnärer 1986-87 i Kapstaden, Sydafrika, i protest mot apartheidregimen.

Ângela Ferreira (f. 1958, Moçambique) är bosatt i Lissabon. Hon representerade Portugal på Venedigbiennalen 2007 och har senare bland annat ställt ut på DePaul Art Museum, Chicago (2017); Johannesburg Art Gallery (2017); Taipeibiennalen (2016); GIBCA, Göteborg (2015), och ZONAMACO, Mexico City (2015).

Ângela Ferreira / Pan African Unity Mural och tillhörande utställningskatalog producerades av Bildmuseet i samarbete med MAAT: Museum of Art, Architecture and Technology i Lissabon. Detta var konstnärens första separatutställning i Skandinavien. Curatorer: Katarina Pierre, Anders Jansson

Årets svenska bilderbok / Kom hem Laila

2019/03/15 - 2019/09/08

Varje vår utser en jury den bästa svenska bilderboken ur det gångna årets utgivning. Det här året gick priset till Eva Lindströms *Kom hem Laila*, en varm och lekfull bildberättelse om äventyr och längtan. Hon tog emot utmärkelsen fredag 15 mars under Littfest - Umeå internationella litteraturfestival, och samma kväll öppnade Bildmuseet en utställning med skisser och bilder till vinnarboken.

I bilderboken *Kom hem Laila* samspelar löftesrika textrader och bilder med både lätthet och tyngd. I prismotiveringen beskrevs det som ett "bilderboks-berättande som förmår reducera text och bild tills det uppstår en plats där tanken kan röra sig fritt". Utställningen producerades av Bildmuseet. Curator: Brita Täljedal

Carl Johan De Geer / Den stora missuppfattningen

2019/04/12 - 2019/09/15

Allt sedan debuten i början av 1960-talet har Carl Johan De Geer (f. 1938) varit en framträdande gestalt i det svenska kulturlivet. Nyskapande, provocerande och lysande mångkunnig har han verkat som bildkonstnär, formgivare, filmare, fotograf, scenograf och författare. Men från början var det textilformgivare som han ville bli.

Bildmuseets utställning *Den stora missuppfattningen* presenterade Carl Johan De Geers textila arbeten. Tyger, provtryck, mönsterskisser och fotografier från tidigt 60-tal till början av 2000-talet har lånats in från museer och privata samlingar.

Efter studier i grafisk design började De Geer i början av 60-talet producera stormönstrade, fantasifullt expressiva tryck i starka och kontrastrika färgkombinationer - en revolt mot tidens brunmurrigt diskreta ideal och uppväxtens estetiska värderingar. Med form och färg ville han påverka hela samhället.

"Det hör ihop med en idé vi hade då: att det gick att skapa en ny och bättre värld utan krig med hjälp av mönster, starka färger och musik. En missuppfattning."

Utställningen producerades av Bildmuseet och sammanställdes i samarbete med konstnären. Curator: Brita Täljedal

Meanwhile / Konsthögskolans masterutställning

2019/05/03 - 2019/05/19

Konsthögskolans masterutställning var den avslutande utställningen efter två år av intensiva diskussioner, research och arbete. För de unga konstnärerna var den en möjlighet att se och visa sina verk i ett konstmuseum. För besökaren erbjöd den inblickar i samtidskonstens diskussioner och undersökningar av material. Den tog sig an förändringar i våra sätt att betrakta och påverka världen, både dess gripbara och virtuella verkligheter. Den var också en kartläggning av spänningarna mellan en global diskussion om hur vår värld representeras visuellt och erfarenheterna av en lokal verklighet under tiden.

Medverkande konstnärer var Martin Arvidsson, Johannes Blomgren, Jonas Börjesson, Laura Cemin, Siri Elfhag, Adrián Espinós Ferrero, Moa Gustafsson Söndergaard, Jonne Hansson, Agatha Lewandowski, Ingvild Melberg Eikeland, Ingeborg Paulsrud, Alex Rosa, Sally von Rosen, Linda Samuelsson och Peter Stridsberg. Utställningen producerades av Bildmuseet i samarbete med Konsthögskolan. Curator: Ariane Müller. Projektledare: Lisa Lundström

Animalisk / Konst över arter och existenser

2019/06/14 - 2019/10/20

Utställningen visade ett urval av konstverk - film och video, teckning och skulptur, installation och ljudkonst - som lät oss ompröva människans position i världen, vår relation till alla andra livsformer och till de ekologier som länkar samman jordens varelser.

Den växande medvetenheten om att vi lever på en miljömässigt utsatt planet har fått många konstnärer att undersöka konstens roll i relation till vad som händer med vår värld. I sina verk tar de sig an förhållandet mellan människa och natur och hur arter och existenser är sammanlänkade i komplexa samband med orsak och verkan.

Medverkande konstnärer var Allora & Calzadilla (USA/Kuba), Pia Arke (Grönland), David Claerbout (Belgien), Marcus Coates (Storbritannien), Mary Beth Edelson (USA), Simone Forti (Italien/USA), Luca Frei (Schweiz/Sverige), Pierre Huyghe (Frankrike), Carsten Höller (Tyskland/Sverige), Joan Jonas (USA), Annika Larsson (Sverige), Louise Lawler (USA), Britta Marakatt-Labba (Sverige), Amalia Pica (Argentina/Storbritannien), Ho Tzu Nyen (Singapore) och Paloma Varga Weisz (Tyskland).

Till utställningen hörde en serie publika evenemang - samtal med konstnärer, filmvisningar och diskussioner.

Animalisk producerades av Bildmuseet i samarbete med den Londonbaserade curatören och skribenten Filipa Ramos som länge intresserat sig för skärningspunkterna mellan konst, film och djurstudier (animal studies). Ramos är

chefredaktör på tidskriften *art agenda* och medcurator för online-biografen *Vdrome*. Hon undervisar på Kingston University och Central Saint Martins i London och på Institut Kunst i Basel, Schweiz. Curator: Filipa Ramos. Assisterande curator: Anders Jansson

Grada Kilomba / A World of Illusions

2019/10/11 - 2020/03/08

I Grada Kilombas filmtrilogi *Illusions* [Illusioner] mötte vi de välkända berättelserna om Narcissus och Echo, Oidipus och Antigone, men i omarbetade versioner framförda av skådespelare. Genom antik mytologi och kolonial historia talar verket om mänskliga rättigheter, rakt in i vår samtid. Precisionen i det konstnärliga uttrycket och ett angeläget budskap rotat i egna erfarenheter gör Grada Kilomba till en av de mest intressanta konstnärerna just nu. Bildmuseet var stolta över att presentera hennes första separatutställning i Skandinavien. Den tredje delen av *Illusions* producerades av och för Bildmuseet i samarbete med Maxim Gorki Theater i Berlin.

Grada Kilombas (f. 1968, Portugal) konst har visats runt om i världen, bland annat på São Paulo-biennalen (2016) och på Berlinbiennalen (2018) där hon var en av de mest uppmärksammade konstnärerna. Kilombas bok *Plantation Memories: Episodes of Everyday Racism* [Plantageminnen: Berättelser om vardagsrasism] (2008) har tryckts i 5 upplagor. Curator: Katarina Pierre

Tack till Goethe-Institut Schweden och Calouste Gulbenkian Foundation.

Design Matters

2019/11/15 - 2020/04/05

Design Matters visade föremål och tekniker som snart kan vara en del av vår vardag. I en tid då vi står inför stora utmaningar har framtidens design en potential att staka ut nya vägar. Vi måste producera och konsumera på nya sätt.

Förändras vårt förhållande till tingen om skorna vi bär har odlats av oss själva, om tallriken vi äter på är en levande organism? Kan en orsak till klimatkatastrof bli till något vackert och värt att bevara? I utställningen presenteras projekt av Caracara, Liz Ciokajlo, Jesper Eriksson, Officina Corpuscoli/Maurizio Montalti, Jenny Nordberg, Ewa Nowak samt Superflux. De är alla internationellt etablerade designer och designgrupper som utmanar våra förväntningar på konsumtionsvaror, mode, möbler, på gemensamma platser och funktioner.

Design Matters gav tillfälle att reflektera över vad funktion, hållbarhet och skönhet egentligen är. Den visade design som ställer frågor om den tid vi lever i och öppnade för nya sätt att samspela med världen.

Utställningen sammanställdes och producerades av Bildmuseet och invigdes under 2019 då vår granne Designhögskolan firade sitt 30-årsjubileum. Under vårvintern 2020 erbjöd vi ett program av föreläsningar och evenemang som fördjupade utställningens tema. Curator: Anders Jansson

Ann Edholm / Tungan på ordet

2019/11/15 - 2020/04/12

Ann Edholm vill att hennes målningar ska upplevas som ett möte med en människa, direkt och fysiskt. Med oljefärg blandad med vax och pålagd i tunna lager på lager ger hon sina stora målningar en fysisk, kroppslig materialitet. De grafiskt tydliga, geometriska formerna kan tyckas helt abstrakta, men i Edholms bildvärld finns kulturella referenser och uttryck för personliga erfarenheter. Bildmuseet presenterade delar ur Ann Edholms serie *Tungan på ordet* (2003-2011) tillsammans med skisser och collage. Några av målningarna visades här offentligt för första gången. I verken finns tolkningar av konsthistoria och medeltida legender, av judiska deportationer under nazismen och av att växa upp i följderna av ett krig.

Ann Edholm (f. 1953) bor och arbetar i Lid, Nyköping. Hon har varit professor i måleri vid Kungl. Konsthögskolan och Konsthögskolan Valand i Göteborg, samt gästprofessor vid Konsthögskolan, Umeå universitet. Sedan 80-talet har hon haft ett stort antal utställningar och offentliga uppdrag. För Umeå universitet skapade hon 1998 på uppdrag av Statens konstråd det platsspecifika verket *Tango d'amour*, fem målningar på duk placerade runt den centrala ljusgården i Lärarutbildningshuset. 2013 genomfördes hennes vinnande förslag till en monumental ridå för ECOSOC-salen i Förenta Nationernas högkvarter i New York. 2018 tilldelades Ann Edholm Bildkonstnärsfondens Stora Stipendium.

Utställningen möjliggjordes genom generösa lån från privata långivare. Den producerades av Bildmuseet. Curator: Brita Täljedal

Tack till MTAB.

PROGRAM

FEBRUARI

SÖN 3/2 kl 14.00-15.00

Curatorsvisning av Brita Täljedal

Brita Täljedal, museiintendent och en av utställningens curatorer, gav en visning av *Entangle / Konst och fysik*.

SÖN 10/2 kl 14.00-15.00

Populärvetenskapliga föreläsningar

Thomas Wågberg och Michael Bradley, professorer i fysik, Umeå universitet, föreläste på Bildmuseet i samband med utställningen *Entangle / Konst och fysik* under rubrikerna *Energi från Einstein till vätagas och Svarta hål, gravitationsvågor och GPS*.

SÖN 17/2 kl 14.00-15.00

Populärvetenskapliga föreläsningar

Claude Dion, universitetslektor i fysik och László Veisz, professor i fysik, Umeå universitet, föreläste på Bildmuseet i samband med utställningen *Entangle / Konst och fysik* under rubrikerna *O Romeo, Romeo, varför är du kvantum? Hur partiklar kan vara skilda men fortfarande länkade och Verktyg gjorda av ljus: Nobelpriset i fysik 2018*.

FRE 22/2 kl 17.00-21.00

Art Friday med Hollywoodfysik

Patrik Norqvist, universitetslektor i fysik, Umeå universitet föreläste om *Hollywoodfysik* i samband med utställningen *Entangle / Konst och fysik*. Kvällens DJ var musikern Hilda Heller från bandet Blodet. Visning av utställningen *Entangle / Konst och fysik*.

SÖN 24/2 kl 14.00-15.00

Populärvetenskapliga föreläsningar

Robin Ekman, doktorand i fysik, och Michael Bradley, professor i fysik, Umeå universitet, föreläste på Bildmuseet i samband med utställningen *Entangle / Konst och fysik* under rubrikerna *Partikelfysik från Demokritos till Higgs, och vidare och Universums mörka sida. Om mörk materia, mörk energi och universums acceleration*.

TIS 26/2 kl 10.00-17.00

Bokrea i museishopen

Årets bokrea startade i Bildmuseets shop. Besökarna kunde fynda bland ett unikt urval böcker, konstkataloger och olika sorters bildsouvenirer.

MARS

FRE 8/3 kl 17.00-21.00

Art Friday med Samiska veckan

Tillsammans med Samiska veckan i Umeå bjöd Bildmuseet på konst, mingel, quiz, spoken word och jojk samt en crash course i samisk kultur och historia.

Kvällens DJ var Ida Ovmars, programledare och fotomodell. Johan Sandberg McGuinne, lärare i sydsamiska höll en Crash course och quiz om samisk kultur. Spoken word med Juvvá Pittja, Umeåbaserad poet från Gällivare. Ola Stinnerbom förenade samisk jojk med ett beatboxsound till vad han kallar Jojkbox. Han hade singelsläpp denna kväll

FRE 15/3 kl 17.00-01.00

Art Friday med Littfest och vernissage

Läsningar av poeter från hela Europa. Jubileumsfest för Galago och Ordfront med serietecknare, musik och fest! Öppning av utställningen *Årets svenska bilderbok / Kom hem Laila*. Fredagskvällens program var i år extra välfyllt med anledning av att Galago firade 40 år och Ordfront firade 50 år, och båda var samarbetsparter till denna Art Friday.

Utställningen *Årets svenska bilderbok / Kom hem Laila* invigdes i närvaro av pristagaren Eva Lindström. Kreativ workshop med inspiration från utställningen och litteraturmingel i restaurangen.

Sven Wollter tolkade Liv Strömquist - Giganter möttes över generationer. Sveriges mest kända nu levande skådespelare med norra Europas djupaste röst tolkade Liv Strömquists serier i en unik monolog. Sven Wollter signerade sin senaste bok *Britas resa*.

Poesiläsning del I i utställningen *Entangle / Konst och fysik*. Uppläsningar av poeterna Johan Jönson, Maria Seisenbacher, Sandeep Parmar och Yang Lian. Presentatör: Per Bergström.

40-årsjubilerande Galagos spoken word-show med Mats Jonsson. Serietecknaren Mats Jonsson med vänner bjöd på spoken word och musik, bland annat återskapade han med publikens hjälp skandalföreställningen i Chicago då han kastades av scenen efter att ha smådat demokratin, kyrkan och Whitney Houston.

Scenpoeten och författaren Olivia Bergdahl läste ur, och presenterade, sin kommande sonettkrans - "ett komplicerat format där de olika delarna måste flätas ihop på ett intrikat vis OCH säga något av vikt på vägen." Hon signerade sin senaste bok *Efter Ekot*.

Poesiläsning del II i utställningen *Entangle / Konst och fysik*. Uppläsningar av poeterna Lina Ekdahl, Vladimir Durisic, Jörgen Lind och Charlotte Van den Broeck. Presentatör: Helena Fagertun.

Speed draw - som speed date fast tecknat. Besökarna fick lära känna några nya uppmärksammade tecknare som presenterade sig själva och sin skaparprocess genom att teckna till musik på storbild. Moa Romanova *Alltid fucka upp*, Agnes Jakobsson *Psycho Girl*, Ellen Greider *Lunchbox* och My Palm *Festens charmigaste tjej*.

Livespelning med Jani Kaunis & the Puukot. På kort tid hade Jani Kaunis & the Puukot (Vackra Jani och Knivarna) arbetat sig till kultstatus i Luleås lokala musikliv. Femmannabandet blev omtalat för sin tunga Piazzollatango i moll, sitt uteslutande finska mellansnack och bistra Kaurismäkisuttryck. Men, för två år sedan, lade de plötsligt ner instrumenten och försvann från scenen - utan förklarande kommentarer. Lika oförklarligt reste sig nu bandet igen, för en exklusiv spelning på denna Art Friday med Littfest.

DJ Uje Brandelius. Gävlesonen, legenden, Fil. Dr. Kosmos och författaren till *Hemma hos Harald Henriksson* underhöll dansgolvet.

Kvällen arrangeras av Littfest - Umeå internationella litteraturfestival och Bildmuseet, i samarbete med Galago, Ordfront och Studieförbundet Bilda.

APRIL

FRE 12/4 kl 17.00-21.00

Art Friday med vernissage Carl Johan De Geer / Den stora missuppfattningen

Tal av konstnären Marie-Louise Ekman och museichef Katarina Pierre.

Carl Johan De Geer presenterade sin utställning i samtal med Brita Täljedal.

Ett urval av Carl Johan De Geers kortfilmer rullade under vernissagekvällen, bland annat den självbiografiska *Mormor, Hitler och jag* (17 min) och ett porträtt av en konstnärsvän, *Jag minns Lena Svedberg* (6 min).

DJ Faux Rabbit bjöd på en virvlande blandning av indie, alternativ rock, neo-psychedelic, dream pop, post-punk & garage. Ackompanjerade av en kollage-liknande videoprojektion av gamla filmklipp.

SÖN 14/4 kl 14.00-15.30

Film: Med kameran som tröst, 2004 (76 min)

Filmvisning med anledning av Bildmuseets nya utställning *Carl Johan De Geer / Den stora missuppfattningen*.

MAJ

FRE 3/5 kl 17.00-21.00

Art Friday och invigning av konsthögskolans examensutställning *Meanwhile*

Fredagskväll med performance, DJ, mingel och vernissage för årets examensutställning av studenterna på masterprogrammet.

Invigningstal av Konsthögskolans prefekt Katrin Holmqvist-Sten. Ariane Müller, gästprofessor och huvudhandledare presenterade utställningen. Konstnärerna fanns på plats.

LÖR 11/5 kl 14.00-14.30

Performance: *O (vit kub, studsboll)*

Laura Cemin gav performansen *O (vit kub, studsboll)* i anslutning till sin installation i examensutställningen *Meanwhile*.

SÖN 12/5 kl 14.00-15.00

Guidad visning av *Meanwhile*

Studenter från Konsthögskolan gav en guidad visning av sin utställning.

SÖN 12/5 kl 15.00-16.00

Stipendieutdelning

Utdelning av stipendier till studenter vid Konsthögskolan i deras utställning.

FRE 17/5 kl 17.00-21.00

Art Friday med performance, läsningar och musik

Poesiläsningar, performance och musikakter under hela kvällen, som arrangerades i samarbete med studenter från Konsthögskolan.

Medverkande: August Bällgren, Laura Cemin, Nils Gunnars, Linnea Johnels, Viktor Mattsson, Gazi Mrah, Maria tankeOlsson, Sally von Rosen, Ellen Skafvenstedt, SkitzoSatan.

LÖR 18/5 kl 14.00-14.30

Performance: *O (vit kub, studsboll)*

Laura Cemin gav performansen *O (vit kub, studsboll)* i anslutning till sin installation i examensutställningen *Meanwhile*.

SÖN 19/5 kl 14.00-15.00

Guidad visning av *Meanwhile*

Studenter från Konsthögskolan gav en guidad visning av sin utställning

FRE 25/5 kl 17.00-21.00

Art Friday med utdelning av VK:s kulturpris

Under kvällen delades VK:s kulturpris ut till scenografen och kostymören Ulla Karlsson.

JUNI/JULI/AUGUSTI

FRE 14/6 kl 17.00-21.00

Sommarvernissage på Bildmuseet

Sommarens stora utställning *Animalisk / Konst över arter och existenser* öppnades och bandet *Honungsvägen* gav en unik spelning.

Museichef Katarina Pierre invigningstalade. Filipa Ramos, utställningens curator, och Anders Jansson, assisterande curator, gav en presentation. På plats fanns också de medverkande konstnärerna Paloma Varga Weisz, Luca Frei och Annika Larsson.

SEPTEMBER

FRE 13/9 kl 17.00-21.00

Art Friday med Carl Johan De Geer och Olov Antonsson

Terminens första Art Friday. Under kvällen gav konstnären Carl Johan De Geer en personlig presentation av sin utställning *Den stora missuppfattningen*. Dessutom bjöd Olov Antonsson på låtar från sitt helt nya album *Vagabond-hjärta*. Med sig denna Art Friday hade han Frida Johansson, känd från bland annat *Barnet*, *Kraja* och *Säkert*.

LÖR 14/9 kl 10.30-12.30 och 14.00-16.00

Mönster-workshop med Carl Johan De Geer

Carl Johan De Geer gav en introduktion till konsten att skapa rapporterade mönster. Besökarna fick möjlighet att konstruera mönster utifrån ett eget motiv. Workshopen inleddes med ett konstnärssamtal och gavs vid två tillfällen lördag 14 september.

LÖR 14/9 kl 11.00-15.00

Pilgatans kulturmarknad

Kulturmarknad längs Pilgatan fram till Bildmuseets shop. Marknaden är ett samarbete mellan Kreativ Kollektiv, Bokcadé Pilgatan, Bildmuseet och ABF.

SÖN 15/9 kl 14.00-15.00

Curatorsvisning av intendent Brita Täljedal

Brita Täljedal, museiintendent och curator gav en visning av utställningen *Carl Johan De Geer / Den stora missuppfattningen*.

SÖN 22/9 kl 14.00-15.00

Curatorsvisning i utställningen *Animalisk / Konst över arter och existenser*

Av gästcurator Filipa Ramos och museiintendent Anders Jansson, assisterande curator.

SÖN 22/9 kl 15.00-16.30

Filmprogram: *Kärlekens djur - del I*

Filmvisning i anslutning till utställningen *Animalisk / Konst över arter och existenser*. Två söndagar i rad visades ett filmprogram på temat köns- och artöverskridande kärleks- och vänskapsförhållanden.

Melanie Bonajo, *Progress vs Sunsets: Reformulating the Nature Documentary* (49 min, 2017); Richard Bjurström, *Draskkogen* (9 min, 2017); Rachel Rose, *Lake Valley* (9 min, 2016)

SÖN 29/9 kl 14.00-15.30

Filmprogram: *Kärlekens djur - del II*

Alia Farid *At the Time of the Ebb* (16 min, 2019); Annika Larsson, *Animal [In 14 Movements]* (41 min, 2012), Cooper Battersby & Emily Vey Duke, *Lesser Apes* (19 min, 2011)

ONS 9/10 kl 9.00-16.30

Bildberättande och konsten att läsa bilder

En konferens arrangerad av Föreningen Läsrörelsen i samarbete med Bildmuseet.

Moderator: Gunilla Kindstrand, journalist.

Medverkande: Kalle Boman, filmproducent och tidigare professor i filmisk gestaltning vid Filmhögskolan i Göteborg

Pia Bengtsson Melin, fil. dr och 1:e antikvarie på Statens historiska museer

Susanna Ekström, litteraturpedagog

Anneli Furmark, bildkonstnär och skapare av serieromaner

Lisa Heino, utbildningspolitisk utredare Lärarförbundet

Anna Håkansson, redaktör på Filminstitutet

Lena Landström, bild- och slöjdlärare, Forum för kultur och kommunikation Lärarnas Riksförbund

Lisa Lundström, museiintendent och konstpedagog Bildmuseet, Umeå universitet

Rebecka Nordström Graf, inredningsarkitekt och universitetsadjunkt i konst och design vid HDK, Göteborg

Elisabet Reslegård, ordförande och projektledare Läsrörelsen

Håkan Sandh, tidigare chef Sveriges Kulturskoleråd

Anna Widén, universitetslektor och prefekt vid estetiska ämnen i lärarutbildningen, Umeå universitet

OKTOBER

SÖN 6/10 kl 14.00-15.00

En etik för naturen

En populärfilosofisk föreläsning med tankeväckande exempel om våra (möjliga) etiska skäl att bry oss om naturen, och om naturens egenvärde. Lars Samuelsson, docent i filosofi, Institutionen för idé- och samhälls-studier föreläste i anslutning till utställningen *Animalisk / Konst över arter och existenser*.

TORS 10/10 kl 12.00-20.00 och FRE 11/10 kl 8.45-21.00

Bildens makt

Bildmuseet / Sune Jonsson Centrum för dokumentärfotografi

I årets fotoseminarium medverkade fotografer och konstnärer från olika delar av världen som berättade om sitt arbete och sina tankar kring att synliggöra och ifrågasätta maktordningar i samhället. Seminariet ägde rum på Bildmuseet och Västerbottens museum. Moderator båda dagarna: Micael Norberg.

Torsdag 10 oktober / Bio Abelli, Västerbottens museum

Inledningsanförande av Ulrica Grubbström, Västerbottens museum.

Föreläsningar: Jenny Rova, *Om svartsjuka och kärlek*; Albin Biblom, *Det vildas teater - om iscensättningar av naturen*; Fredrik Svensk, *Representationskritik efter det postdigitala fotografiet*; Tina Enghoff, *Collaborations* samt en visning av Jenny Rova *Älskling - A Self-portrait through the Eyes of My Lovers*

Fredag 11 oktober / Flexhallen, Bildmuseet

Inledningsanförande av Katarina Pierre, Bildmuseet.

Föreläsningar: Edith Marie Pasquier, *Melt*; Fanny Carinasdotter, *The Traces We Leave Behind*. Samtal mellan Grada Kilomba och Katarina Pierre. Panelsamtal med samtliga medverkade samt guidade visningar av utställningarna *Grada Kilomba / A World of Illusions* och *Animalisk / Konst över arter och existenser*.

FRE 11/10 kl 17.00-21.00

Art Friday med vernissage för Grada Kilomba / A World of Illusions

Vernissage för Grada Kilombas poetiska trilogi av filminstallationer med världspremiär för den tredje delen: *Antigone*. Samtal mellan konstnären och museichef Katarina Pierre, curator för utställningen. Bar och DJs från Umeåbandet Kungens Rider.

SÖN 20/10 kl 14.00-15.00

Narcissus och Oidipus - antikens myter från Ovidius till Freud

Som en del av programmet till utställningen *Grada Kilomba / A World of Illusions* berättade litteraturvetaren Anders Persson, tidigare universitetslektor vid Umeå universitet, om de antika grekiska myterna.

NOVEMBER

FRE 15/11 kl 17.00-21.00

Art Friday med vernissage för *Design Matters* och *Ann Edholm / Tungan på ordet*

Invigningstal av museichef Katarina Pierre. Medverkade gjorde designerna Jesper Eriksson, Jenny Nordberg, Maurizio Montalti, Aleksi Vesaluoma och Aleksi Puustinen från Caracara, samt konstnären Ann Edholm. Presentationer och mingel i utställningarna samt restaurang/kafé/bar under hela kvällen. Gäst-DJ: Nora Karlsson/Boys, musiker med rötterna i Umeå och mest känd som soloprojektet Boys.

SÖN 17/11 kl 14.00-15.00

Konstnärssamtal Ann Edholm

Samtal mellan konstnären Ann Edholm och museiintendent Brita Täljedal i utställningen *Ann Edholm / Tungan på ordet*.

SÖN 24/11 kl 14.00-15.00

Samtal i utställningen *Design Matters*

Samtal i utställningen *Design Matters* mellan museiintendent Anders Jansson och industridesigner Demian Horst, biträdande prefekt på Designhögskolan, Umeå universitet

FRE 29/11 kl 17.00-21.00

Art Friday med Hardcore

Tillsammans med Umeå Europeiska Filmfestival bjöd vi in till Art Friday med Hardcore. Film, samtal, livemusik och mingel - en kväll med Umeås hardcorescen i fokus. Visning av den franska dokumentärfilmen *UxÅ: A Journey to the Heart of the Umeå Hardcore Scene* och livespelningar med YDMS, Dream Warriors och The Dumb Fucks. Kafé och bar. I samarbete med studieförbundet Bilda och Verket Umeå

LÖR 30/11 kl 17.00-21.00

Familjefilm och kreativ verkstad

Tillsammans med Umeå Europeiska Filmfestival bjöd vi in till en lördags-eftermiddag med animerade familjefilmer och kreativ verkstad för alla åldrar där besökare kunde prova på stop motion-animation. Filmprogrammet var sammanställt av REX Animation Film Festival.

DECEMBER

SÖN 1/12 kl 14.00-16.00

Kortfilmer av Agnès Varda

I samarbete med Umeå Europeiska Filmfestival och Franska institutet visade vi kortfilmer av den legendariska franska filmskaparen Agnès Varda.

Du côté de la côte, 1958 (24 min)

[Coasting Along the Coast]

En humoristisk reseberättelse från den franska rivieran. *Du côté de la côte* är dedikerad till filmteoretikern och kritikern André Bazin.

Elsa la rose, 1965 (20 min)

En intensiv kortfilm där poeten Louis Aragons berättar om kärleken till sin fru sedan 40 år, författaren Elsa Triolet.

Le lion volatil, 2003 (12 min)

Magi, synkronitet, kärlek och förlust runt Place Denfert-Rochereau och dess berömda staty av lejonet av Denfer. Ett kort äventyr mellan tre karaktärer.

Les 3 boutons, 2015 (11 min)

Jasmine får en dag ett paket med posten. Det visar sig innehålla en magisk klänning. När hon tar på sig den börjar en resa.

Tas de beaux escaliers, tu sais, 1986 (3 min)

[You've Got Beautiful Stairs, You Know]

En hyllning till Cinémathèque française i Paris. Filmen varvar bilder av cinematekets välkända trappa av arkitekten Franck Gehry med olika filmhistoriska scener i trappor.

Les fiancés du pont Mac Donald, 1961 (3 min)

[The Fiancés of the Bridge Mac Donald]

En ung man ser livet i svart när han bär solglasögon. Bara han tar av sig dem så blir saker och ting bättre.

FRE 13/12 kl 17.00-21.00

Art Friday med julmarknad

Fredagsmingel på Bildmuseet med konst, bar och fri entré! Den här fredagen tjuvstartade vi lördagens julmarknad. Studenter från högskolorna för konst, design och arkitektur sålde sina alster. DJ och skapande i baren inspirerat av utställningen *Design Matters*.

FRE 14/12 11.00-15.00

Julmarknad på Bildmuseet

Julmarknad på Bildmuseet i museishopen och intill kaféet. Studenter från högskolorna för konst, design och arkitektur sålde sina alster.

Västerbottens-Kuriren

WEEKENDFRE

HELGLÄSNING, KULTUR, NÖJE, SPORT, FAMILJ

FREDAG 12 APRIL 2019

FOTO: ABBE ASRES

Levande kultur- historia

KRÖNIKOR, KORSORD OCH EXTRALÄSNING VARJE FREDAG OCH LÖRDAG

Nyhet
2019-01-16

Carl Johan De Geer på Bildmuseet i Umeå

Sedan debuten i början av 1960-talet har Carl Johan De Geer varit en framträdande gestalt i det svenska kulturlivet. Nyskapande, provocerande och lysande mångkunnig har han verkat som bildkonstnär, formgivare, filmare, fotograf, scenograf och författare. Men från början var det textilformgivare som han ville bli.

Bildmuseets utställning *Den stora missuppfattningen* presenterar Carl Johan De Geers textila arbeten. Tyger och mönsterskisser visas tillsammans med fotografier från samma tidsperiod. Visat t.o.m 15 sept 2019.

Carl Johan De Geer, mönstret Svanajön, 1989

Carl Johan De Geer, mönstret Haren, sen 1960-tal

Bildmuseet Umeå Carl Johan De Geer / Den stora missuppfattningen

SENASTE NUMRET

ANNONS

Essem
Design

Swedish manufacturer of
artisanal hallway interiors

LÄS FORM
PÅ IPAD ELLER
LÄSPLATTA

Readly
ZTORY

ANNONS

ANTALIS INTERIOR
DESIGN AWARD
2019

JUST PRINT YOUR IMAGINATION

NYHETSBRV
EN GÅNG PER MÅNAD

FORMREPORT

PRENUMERERA
NU

KONST & NÖJE

AV NADIA JOHNSON
FÖR PETER SEDERMARK/MODESÄLLSKAPET
PÅ FRIERIN, STOCKHOLM/UTSÄLLNING
BIOVERSITY FÖRORDNINGEN FÖR KOLA FREDOVIC/
NETRUX, CHRISTER STRÖMHOLM,
JAN HERMANSSON

Carl Johan De Geer,
Bilen (foto från 1967 med
pärsmålar mönster), 2005.

Illustration,
Marie O'Connor.

2

1. De Geer

Visste du att mångsysslaren, konstnären, kreatören och fotografen Carl Johan De Geer från början ville bli textilformgivare? Stormönstrat och färgstarkt skulle det vara och dessa hans textila arbeten går nu att beskåda på Bildmuseet i Umeå under titeln Den stora missuppfattningen. Visas 12 april–15 september.

2. Modeskisser

Rian designmuseum i Falkenberg kopplar under hela året sina utställningar till den tyska konstskolan Bauhaus 100-årsjubileum. Nu under våren genom den skotska textildesignern Marie O'Connor, som ofta arbetar med referenser till den tidiga modernismen. I lager på lager släpps vi in i hennes skissbok. Pågår till den 5 maj.

3. Nordiskt/brittiskt

Värens modevindor blåser från Storbritannien – i alla fall på Nordiska museet där man ställer ut nordiskt mode och livsstil med influenser från det brittiska. Det handlar om tyger, mönster, kläder och företeelser som numera är en given del av vår vardag. British så in i Norden öppnar den 29 mars.

4. Vardagskonst

Den glömda rebellen kallas Birgit Ståhl-Nyberg som nu visas på Mjellby konstmuseum i Halmstad. Konstnärinnan skildrade sitt 1960- och 70-tal i lätt skruvad realistisk stil och lever bland annat kvar som upphovskvinna till utsmyckningarna i Akalla tunnelbanestation i Stockholm. Ses till den 2 juni.

Birgit Ståhl-Nyberg,
Porträtt av en gräsröt,
1970, samt Den snälla flickan,
1975

/ KULTUR

▶ 3 min

Konstnären Carl Johan De Geer ställs ut på Bildmuseet i Umeå.

Konstnären Carl Johan De Geer i lekfull toppform på Bildmuseet

UPPDATERAD 11 APRIL 2019 PUBLICERAD 11 APRIL 2019

Konstnären Carl Johan De Geers textila arbeten ställs ut på Bildmuseet i Umeå. Kulturnyheteras konstkritiker Dennis Dahlqvist har sett en fräck utställning som bevisar att De Geer än i dag försvarar sin plats på pallen som en av Sveriges främsta textilformgivare.

Carl Johan De Geers verk *Bilens* (foto från 1967 med påmålad mönster) visas i Umeå.

Mönster som skulle förändra världen

MÅNGSYSSLAREN CARL JOHAN DE GEER visar just nu sina textila arbeten på Bildmuseet i Umeå. Utställningen har namnet *Den stora missuppfattningen* och Carl Johan De Geer förklarar titeln så här: "Det hör ihop med en idé vi hade då: att det gick att skapa en ny och bättre värld utan krig med hjälp av mönster, starka färger och musik. En missuppfattning."

Men det går i alla fall att njuta av de fantasifulla mönster och färgkombinationer som han skapade under 1960-talet och framåt. Utställningen pågår till den 15 september.

Carl-Johan De Geer, aktuell med utställningen "Den stora missuppfattningen" på Bildmuseet i Umeå, slår ett slag för det "fälsnygga". – Kanske inget du dukar med men jag har alltid tyckt att de fälsnygga mönstren verkligen kan förändra och lyfta ett rum. FOTO: ARIANE ABREL

Carl-Johan De Geer: "Det var en estetisk revolution"

KONST. Bildmuseets nya utställning lyfter fram textilkonstnären Carl-Johan De Geer. – Tyger och tapeter såg ut som spöar med brunaktiga, suddiga blommar. Allt var så fullt. Det handlade inte om politik, det var en estetisk revolution, berättar Carl-Johan De Geer.

Alla som satt i publiken när konstnären Carl-Johan De Geer gästade Littfest häromkret, vet att han är minst lika slagkraftig verbalt som på duk och tyg.

Torsdagens visning för länsmedia av Bildmuseets kommande utställning "Den stora missuppfattningen" är inget undantag – med otroligt detaljminne, ett knivskarpt intellekt och massor av humor får vi historikerna bakom textilklassiker som "Palm" och arbetet med designkollektivet 10-gruppen, men också den förne provokatorens erfarenheter av marknaden.

– Går man i från det insmickrande kör man huvudet i väggen kommersiellt. Det finns ingen marknad för det motbjudande, tycker konstnären och slår ett slag för det "fälsnygga". – Kanske inget du dukar med, men jag har alltid tyckt att de

Bildmuseets nya utställning lyfter fram textilkonstnären Carl-Johan De Geer.

fälsnygga mönstren verkligen kan förändra ett rum.

Den inledande referensen till Littfest-besöket är inte helt fel ute. Carl-Johans gästspel på Idun-teaterns som blev startskottet för utställningen, berättar museets intendent Britta Täljedal som varit med och satt i hop

"Den stora missuppfattningen".

– I vinlet efteråt gick jag fram och frågade om han kunde tipsa om någon spännande utställning. "Ingen har gjort något om mina textila arbeten", tyckte Carl-Johan och på den vägen är

det, säger Britta Täljedal.

Det färgstarka uttrycket till trots, för Carl-Johan De Geer har den grafiska uppbyggningen av ett mönster många gånger varit huvudsaken.

Ett arv från tiden på Konstfack i början på 60-talet, där bland annat olika typsnitt fick ta stor plats i undervisningen.

– Jag har alltid varit väldigt intresserad av formen och hur man får till ett mönster där det inte finns någon början eller slut. Det är där jag har min styrka som textilkonstnär.

Minst lika viktigt som det grafiska uttrycket, var revolten mot det rådande stilidealet.

– Tyger och tapeter såg ut som spöar med brunaktiga, suddiga blommar. Allt var så fullt. Det handlade inte om politik, det var en estetisk revolution, berättar Carl-Johan De Geer.

Men visst fanns där en politisk ansats.

Också.

– Vi trodde att vi skulle kunna skapa en bättre värld med mönster, färg och musik. Det var den stora missuppfattningen. Jag trodde att jag skulle kunna göra mönster för hela

världen, men det visade sig ju snart att väldigt få var intresserad av mina tyger.

En sanning med modifikation – i alla fall i dag när Carl-Johan De Geers tyger är eftertraktade designklassiker med fint andrahandsvärde på auktionssajterna.

Och visst är det trevligt med lite uppskattning, tycker konstnären och berättar om det tryck lika gjorde av hans tyg.

– Att mitt tyg skulle säljas över hela världen var stort. Nog finns det de som Kafka som hellre bränner sina verk än blir listade och uppskattade, men så är inte jag. För mig är det otroligt viktigt med en publik och respons, att det finns ett sammanhang, utan det tappar jag lusten att skapa.

Carl-Johan De Geer berättar om utställningen tillsammans med sin före detta fru Marie-Louise Ekman i kväll på Bildmuseet. "Den stora missuppfattningen" visas fram till och med den 15 september.

KULTUR

Mer kultur: Recensionerna, krönikorna, kulturnyheter och debatten - mer läsning på vk.se/kultur

Kulturredaktör: Sara Meckell 090-17 60 38 E-post: kultur@vk.se

Sai Eihag med verken "Förhistorisk fisk" och "Nejona". Till höger del av Alex Rosas installation "En lo och en uggla bestämde träff med mig och efter det var ingenting sig likt"

Linda Samuelsson med verket "Where (do) dreams Come True?"

Examensutställning med plats

KONST

Meanwhile Umeå Konsthögskolas masterutställning

Medverkande konstnärer: Martin Arvidsson, Johannes Blomgren, Jonas Börjesson, Laura Cemin, Sai Eihag, Adrián Espinós Ferrero, Moa Gustafsson Söndergaard, Jonne Hansson, Agatha Lewandowski, Ingvald Melberg Eikeland, Ingeborg Paulsrud, Alex Rosa, Sally von Rosen, Linda Samuelsson och Peter Stridsberg.

Visas till den 19 maj

KONSTHÖGSKOLAN. Isvänder må dansa mellan huskropparna på konstnärligt campus, men inne på Bildmuseet finns konstarets värtecken framför andra: konsthögskolans examensutställning. I dag öppnar årets upplaga och buketten av knoppande konstnärskap som i år presenteras är ovanligt omfattande, med rekordmånga masterstudenter, 15 stycken, som under kommande två veckor tar Bildmu-

seets översta två våningsplan i besittning.

Valat att i år dela upp master- och kandidatutställningarna på två scener - i morgon presenteras här på sidorna tredje- och fjärde våningens utställning som öppnar på Västerbottens museum på söndag - följer därmed en strikt utrymmesteknisk logik, men har också fördelen i att ge bättre möjlighet att avläsa årskullarna var för sig och försöka spåra tendenser hos den generation som nu går ut i yrkeslivet.

Redan under utbildningen har denna master-kull fått kännas av både den turbulens och de utmaningar som konstnärsvrket för många innebär, med osäkra och snabbt föränderliga villkor, detta i form av professors-avhoppet när Svetlana Heagar avslutade sin tjänst i Umeå och lämnade en nyligen uppstartad klass hängande i luften. Ett stökigt kapitel i utbildningen, men i bakspeglarna en lärarrik erfarenhet och inget som satt avtryck i elevernas arbeten, menade professor Christoph Draeger under torsdagens pressvisning.

Om bilden delas av studenterna är en öppen fråga, men klart är att den utställning som den Berlinbaserade konstnären Ari-

Sally von Rosen lanserar i sitt verk begreppet "Slow Shopping". Värkorna som ingår i installationen kommer under utställningen att ligga ute på Tradera och den 17 maj gör hon en performance kring auktionens avslut.

ane Müller rekryterades för att genomföra efter avhoppet, är en spänstig och innehållsrik presentation, både som helhet och i form av många enskilda starka konstnärskap.

Meanwhile är den lite världsfrånvända titel som valts - blicken riktad på det som sker när inget annat sker, ungefär - och det är också långt ifrån samtidens

mest lärande händelser. Klimatbot, politisk instabilitet, ökande extremism, som studenterna valt att uppehålla sig. Detta innebär dock inte verk av låg relevans, tvärtom, för ofta talar ju konsten tydligare i undertonerna än via plakatet - och i studenternas arbeten, där många vid en första anblick ter sig introverta eller självcentrerade, finns mycket att utläsa om

högaktuella och angelägna teman av idag.

Kropp, rumslighet och individens plats i världen är ett fält som många valt att utforska. Laura Cemin gör en både konkret och poetiskt betraktelse kring saken, i performance under utställningstiden och i ett videoverk där hon använder sin egen kropp för att gestalta utmaningen att ta lagen stor plats i det utrymme vi ges: en filmloop där hon söker bända in sin kropp i en cirkelformad ram.

Samma bruk av kroppen som arbetsmaterial återfinns i någon mån hos Moa Gustafsson Söndergaard, här i form av en installation i keramik, aluminium och tygtryck, där hon återkapat ett saknat inlämnat landskap med bland annat keramikplattor formade efter den egna kroppen - ett verk som flit lyfter frågor om minnets, platser och landskaps beständighet.

Kroppen som tempel för själen och samtidens besatthet av hälsa och välmående adresseras vidare av skulptör Linda Samuelsson, som fyllt ett trettiometer långt screentryck med positiva affirmationer, och av Jonne Hansson, som i ett mångbottnat och tekniskt imponerande vide-

Kontakta kulturen: Mejla kultursidan dina synpunkter och tips på bevakningar, skriv till kultur@vk.se

Målning av Ingeborg Paulsrud, "Mitt hem är min borg #3".

Del av Moa Gustafsson Söndergaards installation "En kroppslig avbildning av ett landskap". Till höger Laura Cemin videoverk "Undersökning av en cirkel - ett försök att utmatta en form".

för kroppen

över gjort en satirversion av dataspelet Grand Theft Auto V, där spel-aktörerna får kommentera en spelifierad och wellness-fixerad samtid.

Identitet och personligt varumärkesbyggande är ett tema som väl ligger latent i varje examensutställning, med studenter på väg ut i en konkurrensutsatt individcentrerad samtid, och i denna utställning gör Johannes Blomgren en intressant kommentar till detta. Med bakgrund inom grafisk design (för övrigt en spännande följd av ett nytt utbildningssystem, där masterstudenter kan söka från andra utbildningar än de strikt konstnärliga), har han skapat det fiktiva varumärket Noether, där han kopplar samman teknologi med spiritualism och nutidens varumärkesprofilering med magiska processer och riter.

Måleriet, som på senare år visat tecken på en liten renässans vid utbildningarna, är i denna utställning mycket sparsamt förekommande, men desto starkare hos dess representanter. Ingeborg Paulsrud och Siri Elfhag förenas genom arbeten i monumentala format med subtila konsthistoriska referenser, men där Paulsrud arbetar rea-

listiskt med kvinnoporträtt som knyter an till selfiekultur och frågor om makt över blicken och den egna tillvaron, rör sig Elfhag i ett mera drömskt och suggestivt underland med Jung-lanska förtecken.

Stora teman som konsumtionskritik och förhållandet människatur återfinns i utställningen och värt att notera är hur individens relationer och perspektiv tas som utgångspunkt. I verket "Slow Shopping", med väskor som auktioneras ut på Tradera under utställningsperioden, leker Sally von Rosen med idén om våra konsumtionsvaror som husdjur, och Alex Rosa utgår i sin spretiga och brokigt grädda installation från den ikoniska taskelöken: "om du vore ett djur...?" Samma personliga utgångspunkt återfinns också när Peter Stridsberg i sin installation med en del av en husfasad i full storlek griper sig an frågan om vardagens rum och begreppet hem, i ett verk som försiktigt lägger ut trådar mot den brännande bostadsfrågan av i dag, men också samtidens globala migration.

Flera spännande och genomtänkta teman i gedigna utföranden präglar alltså veckan av årets

avgångslever – men för att vara en examensutställning är det hela samtidigt påtagligt lugnt och stödat och det djärva och gränslösa risktagandet saknas, verken som utmanar, stökar runt och crossar. Visst kan det slumpa sig så att det i en årsskull nyutbildade konstnärer bara inte råkar finnas någon enfant terrible, men i en samtid som kräver sina bråkstakar till konstnärer vill man nog ändå ha sina lugnande besked om att de återfinns vid utbildningsarna.

SARA MEIDELL

■ Vernissage under kvällens Art Friday

Utställningen **Moanwhile** visas på Bildmuseet mellan 3-19 maj 2019. Vernissage fredag den 3 maj kl 17-21. Under vernissagelivn ges ett performance kl 18 av Laura Cemin och kl 19 invigningstalar Konsthögskolans prefekt Katrin Holmqvist. Sten, följt av gästprofessor och curator Ariane Müller som presenterar utställningen. Alla konstnärer finns på plats.

Under utställningstiden sker ett antal **performance** och **workshops**, tidpunkter anges på Bildmuseets hemsida.

Foto: Jonas Adner (fotot på Eva)

Västeråsförfattare får pris för Årets bilderbok

Under Umeå internationella litteraturfestival den 15 mars delas Snöbollen, priset för årets bilderbok ut. Priset går i år till Västeråsaren Eva Lindström för boken *Kom hem Laila*.

Västerås

Publicerad 19:33, 25 feb 2019

Varje vår utser en jury den bästa svenska bilderboken ur det gångna årets utgivning. Det här året går bilderbokspriset Snöbollen till Eva Lindströms *Kom hem Laila*.

Boken är en varm och lekfull bildberättelse om äventyr och längtan. I prismotiveringen beskrivs en berättelse som "förmår reducera text och bild tills det uppstår en plats där tanken kan röra sig fritt". Löftesrika texttrader samspelar med bilder av både lätthet och tyngd.

Eva Lindström tar emot utmärkelsen på Littfest, Umeå internationella litteraturfestival den 15 mars.

Samma kväll under Art Friday med Littfest öppnar Bildmuseet utställningen *Årets svenska bilderbok / Kom hem Laila* med skisser och originalbilder till vinnarboken.

Eva Lindström har tidigare tilldelats Elsa Beskow-plaketten, Expressens barnbokspris Heffaklumpen, En bok för allas humorpris och Augustpriset – som hon har nominerats till tolv gånger. Det här är andra gången som hon tar emot Snöbollen för årets bästa svenska bilderbok.

Foto: Jonas Adner

Fakta: Eva Lindström

Eva Lindström är född 1952 i Västerås men numera bosatt i Stockholm. Hon är utbildad vid Västerås Konstskola och Konstfack i Stockholm. Eva Lindström har gjort en lång rad hyllade bilderböcker. Hon är en inspiration och förebild för många bilderboksskapare. Hon har tilldelats Elsa Beskow-plaketten, Expressens barnbokspris Heffaklumpen, En bok för allas humorpris, bilderbokspriset Snöbollen, Augustpriset (som hon har nominerats till tolv gånger), Axel Theofron Sandbergs akvarellpris samt Svenska Tecknarens pris Kolla. Tre av hennes tidigare titlar har filmatiserats i filmen *Djurvännerna: En fågeldag, lag rymmer!* och *Min vän Lage*.

Källa: Alfabeta bokförlag

Västerbottens-Kuriren

WEEKENDFRE

HELGLÄSNING, KULTUR, NÖJE, SPORT, FAMILJ

FREDAG 14 JUNI 2019

Gränsen mellan olika varelser

FOTO: PER LANDFORS

KRÖNIKOR, KORSORD OCH EXTRALÄSNING VARJE FREDAG OCH LÖRDAG

Konstvåren 2019.

10 konst-höjdare att se fram emot

Röhsska museets nyöppning är den svenska konstvårens höjdpunkt. DN:s konstredaktör Birgitta Rubin listar säsongens tio mest lovande konstevenemang.

I höstas var återinvigningen av Nationalmuseum den största konsthändelsen i Sverige – i vår är det nyöppningen av Röhsska museet. Hösten 2016 fattade Göteborgs kulturråd det drastiska beslutet att stänga det kommunalägda museet för mode, design och konsthantverk, efter årtal av interna konflikter. Men även underfinansiering och eftersatt renovering bidrog till problembilden.

Nu hoppas jag på en renässans för det anrika museet. I somras fick Röhsska en ny chef i nerskan Nina Due, som har lett en omorganisering. Entren har byggts om för att förbättra tillgängligheten och ge ett mer välkomnande intryck, samtidigt som den fina samlingen har

berikats med nyförvärv och fått nya presentationer. Om satsningarna även leder till mer publikdragande tillfälliga utställningar återstår att se.

I Stockholm har Moderna museets framgångsrika chef Daniel Birnbaum precis slutat och parhustem Ann-Sofie Noring upphöjts till tillförordnad överintendent. Enligt Kulturdepartementet kan en ny chef utnämnas först efter att regeringsbildningen är klar, men min gissning är att det dröjer längre än så – att döma av hur man segade med tillsättningen av Nationalmuseum överintendent.

Moderna och andra starliga museer har i vår betydligt värre svårigheter – efter att Moderna

terna och Kristendomsakademierna kraftigt skurit ner kulturbudgeten och tvingat igenom en slöpnings av den fria entrén. Det är andra gången museerna med kort varsel måste planera om och minska sina utgifter, trots att utställningar ofta är kontrakterade flera år i förväg.

Respektfullt, säger jag, och sorgligt för publiken av både demokratiska och programnässiga skäl. Risken för mindre expansiva verksamheter är uppenbar.

Birgitta Rubin
birgitta.rubin@dn.se

Röhsska museet
Göteborg
Återöppning 21/2

I 2,5 år har Röhsska museet varit stängt, till följd av arbetsplatsproblem och renoveringsbehov. Så nyöppningen är efterlängtat. Museet har fått en ny entré och den nya husutställningen "Inspiration Östasien". Även tre tillfälliga utställningar öppnar, med nyförvärv, den inlämnade designen följande Sigurdsson och Fredrik Pandoens demokratiska designprojekt där besökarna får smicka stolar på plats.

"Dansk Guldålder"
Nationalmuseum, Stockholm
28/2-21/7

Under 1800-talets första hälft var Danmark hårt drabbat av krig och kriser, samtidigt som kulturlivet blomstrade i romantikens tecken. Nationalmuseum genomför nu den livliga danska guldålderskonsten i ett samarbete med Statens Museum for Kunst i Köpenhamn. Konströrerne vänder sig från vardagens elände och skildrade naturen och det framskänkande borgerliga livet med intimitet, friskhet och detaljskärpa.

Gilbert & George
Moderna museet, Stockholm
9/2-12/5

Gilbert & George är två individer, med ett gemensamt konstnärskap. Sedan 1960-talet har den konstiska duon bott i samma Londonkvarter och skapat verk som utmanar konstens och samhällets konventioner. Moderna museets agående chef Daniel Birnbaum är en av curatorerna för "The Great Exhibition", men Gilbert & George har själva gjort utvalet av bilder som fyller utställningsrummet från golv till tak.

"Relationer i Grez-sur-Loing"
Waldemarsudde, Stockholm
16/2-25/8

Den lilla franska byn Grez-sur-Loing är i Sverige mytomspunnen för sin lekartiga konstnärskoloni, med namn som Karin och Carl Larsson, Karl och Tekla Nordström, Julia Beck och August Strindberg. Waldemarsudde har i en serie utställningar mytologiserat kända konstnärskolonier och här får Grez för första gången en mer internationell framtoning, med bidrag av bland andra kanadensaren William Blake Bruce.

"Älgemåtti" (Tidsresa)
Edsvik konsthall, Sollentuna
26/1-24/2

"Älgemåtti" (Tidsresa) är en vandringsutställning med samisk samtidskonst, ett av många uttryck för den kulturella boomen i Sápmi. Flerfasetterade verk återspeglar förtrycket av samernas kultur och livsrum, och här deltar kända konstnärer som Britta Marakatt-Labba, Tomas Collbergsson, Synneve Persen, Marit Anne Sara och Anders Samma. Flera av dem dyker upp igen i Tensta konsthalls vårutställning "Lit även leva", om Alutapeget.

Claude Cahun
Mjölby konstmuseum,
Halmstad
15/6-15/9

Långt innan begreppet queer existerade så experimenterade konstfotografen Claude Cahun (1894-1954) med normbrytande, könsöverskridande roller. Han opererade i utkanten av Paris surrealistiska kretsar och ses manera som en pionjär inom den queera konsten. I somras kan Mjölby konstmuseum stoltsera med den första separatutställningen i Sverige med Claude Cahuns fotografier, teckningar och filmer.

"Framtiden börjar här"
ArkDes, Stockholm
21/1-4/8

Utställningen "Framtiden börjar här" är producerad av Londonmuseet Victoria & Albert och samlar 80 nyskapande designprojekt, alla baserade på banbrytande teknik. Här visas allt från elektroniska muskler som ger äldre ny styrka, till en gosedjurrobot och porträtt skapade utifrån genetisk information. Dessutom ett kit för kryopreservering, för nedfrysning av en kropp och möjligheten att återuppväcka den.

Supermarket 2019
Sickla Front, Nacka
4-1/4

Den konstvärldens internationella konstmässa Supermarket husar i år i nybyggda Sickla Front. Denna gång ligger mässan en vecka före Stockholm Art Week och inkluderar även satellit-utställningar runt om i stan. Omkring 50 gallerier deltar, från bl.a Kanada, USA, Mexiko, Sydafrika, Israel och Sydkorea, förutom Sverige och ett flertal europeiska länder. Och som vanligt är programverksamheten rik.

Greta Knutson-Tzara
Norrköpings konstmuseum
21/9-1/10

Den svenska konstnären Greta Knutson (1859-1983) befann sig mitt i händelsernas centrum i Paris på 1900-talet. Hon utgick i avantgardskretsar runt surrealisterna som André Breton och dadaisterna Tristan Tzara, som blev hennes make. Ändå har hennes konstnärskap fått i glömska. Men tack vare flera års forskning kan Norrköpings konstmuseum i vår presentera den första stora retrospektiven efter hennes död.

"Animal/Konst över arter och existenser"
Bildmuseet, Umeå
14/6-20/10

Bildmuseets sommarutställning handlar om jordkretsens utsatta läge och den krackelerade bilden av människan som skapets krona. Här ingår film, måleri, skulpturinstallation och ljudkonst som sätts samman till "relationer mellan mänskliga, natur och icke-mänskliga varelser". Bland konstnärerna märks Mary Beth Edelson, Luca Frei, Pierre Huyghe, Louise Lawler, Philippe Parreno och Britta Marakatt-Labba.

Utgästning

Ambitiöst och subtielt. Som att vara på zoo utan obehaget efteråt

"Animalisk"
Bildmuseet i Umeå
Ylva Nordin 2019

Det som mer än något annat skiljer människan från andra djur är vår benhårda övertygelse om vår egen betydelse och vår självklara rätt att både hänska och söndra. Vår hung-
er efter att kolonisera – varandra, ekosystemen och de icke-mänskliga djuren – tycks omärslig.

Vi är skapelsens krona, herre på träppen, högst upp i hierarkin. Vi bygger upp och vi river. Vi är planetens dominanter och banemän.

Men måste det vara så? Nej, det går förstås att betrakta människan på ett annat sätt i relation till den världliga ledja av livsformer som omger oss. Det är kärnan i det växande fältet av humanimal-studier och en utgångspunkt i Bildmuseets ambitiösa och stjärnpäckade "Animalisk".

Utgästningens 17 deltagande konstnärer, varav två konstnärspär, förenas av ett intresse för skärningspunkten människa/djur. Gränserna är givetvis inte så rigida som vi oftast föreställer oss.

Den engelska konstnären Marcus Coates textbaserade verk "Grad-konflikten" delade egenskaper hos hominider (människor, bonoboer och schimpanser) består av en lång rad frågor skrivna på en vägg. Gråter du? Kramas du? Känner du avandjuka? Känner du glädje? Använder du hammare? Ja, visst gör du det. Och det är du inte ensam om.

Man kan känslas på att det perspektivförskjutande i relationen djur-människa har ett drag av övertydlig-
het. Man behöver knappast göra mer än vara handvärd i halv-
tämme för att förstå att det inte är självklart var skiljelinjen går.

Ändå är merparten av de utställda verken överraskande subtila. Joan Jonas korta video "Barking", från 1973, består av ett svartvitt

landskap där en hand skäller och en kvinna spanar ut över nejden flera att se vad djuret reagerar på. En bagatell i jämförelse med Jonas fylliga verk, men ändå ett tidigt exempel på hur hon på ett självklart sätt låter djuren kliva in i konsten.

Det samma gäller förtals Britta Marakatt Låbbs broderade bödder, där samisk tradition och geopolitisk medvetenhet ger en helhet där människa och djur alltid betraktas sida vid sida.

Flera verk leker med de gamla livs-
världarna. Glädjungen finns exempelvis i Louise Lawlers klassiska ljudinstallation "Birdcall" från 1972, där konstnären härmar fågellåten och räknar upp namnen på 28 vita marliga och kano-
niserade konstnärer. Verket visas utomhus och smälter så när in i miljöns skrin.

Lika underhållande är Anika Larssons helt färdiga interaktiva projek-
tion "E.I.", som låter betraktaren kommunicera med en påpande rund "bildorganism" som reagerar på ljud. Den transformativa skalan kan vara större än både människa och djur.

Det mänskliga speglar sig ofta i djurvärlden för att konstatera sin överlägsenhet. Det finns något tryggt och stadigt i de förmänskligade djur som dräller i vår popu-
lärkultur.

Det mänskliga speglar sig ofta i djurvärlden för att konstatera sin överlägsenhet. Det finns något tryggt och stadigt i de förmänskligade djur som dräller i vår populärkultur.

lärkultur. Hur tryggt det faktiskt är märker man framför belgiska David Claerbouts "The pure necessity", som bygger på Disneys klassiska "Djungelboken".

I Claerbouts 50-minutersversion har alla bildrutor där djuren uppträder som människor avlägsnats. Det är omtal upprörande att se björnen Baloo och pantern Bagheera trasa runt i djungeln som, ja, en björn och en panter. Det är som om hela den trallande djungeln drabats av en djup depression.

En mörkare tagning på samma tema finns i den franska superstjärnan Pierre Huygbes film "Untitled (Human Mask)", där en mask likadad vit flickmask och klänning rör sig genom en tom restaurang i Fukushima.

Apans mänskliga nödbemöster förstärks kraftigt av den spöklika, stela masken, och med snabba klipp från en omgivning skadad av tsunami och kärnkraftskatastrof blir verket en suggestiv post-apokalyptisk suck.

Då kommer Ho Tia Nyens lika mörka, men väldigt roliga animerade opera "2 or 3 Tigers" som något av en lättad. Den singapo-
rianska konstnären har gett liv åt en litografi från 1800-talet och låter den britiska inspektören och kolonialisten Drumgold Coleman sjunga ikapp med en tiger i en dialog som tar upp kolonialismens följd-
er, ekologi och djurskydd.

"Animalisk" kunde dra större värlar på aktuell humanimal-forskning, men det socioetiska perspektivet ska förstärkas i höstens program av föredrag och seminarier.

Att stiga ut från utställningen känns ungefär som att ha varit på zoo, men utan den där bittra eftersmaken av att ha gjort våld på naturen.

Sebastian Johans
Kulturindex.se

Kulturnytt i P1

[START](#)[AVSNITT](#)[RECENSIONER](#)[P1 KULTUR](#)[TEXTARKIV](#)

Allora & Calzadilla: "Hope Hippo", 2005. Foto: Giorgio Boata

[VISA ALLA BILDER \(4\)](#)

RECENSION – KONST

► Perspektivrikt och vackert om det djuriska i Umeå

5:08 min [Min lista](#) [Dela](#)

Publicerat onsdag 3 juli kl 07.00

Sommarens stora utställning på Bildmuseet i Umeå har djuren och det djuriska i fokus.

KONST & NÖJE

AV NADJA JÖNSSON
FOTO GRADA KILOMBA,
COOPER & GORFER, OLOV
TEGBY FRISK, ALBERT
WIKING, HANNA
WENDELBO, RALPH
LAUREN M FL

2

Cooper &
Gorfer, *Sunna
Behind Glass*,
2016.

1

Grada
Kilomba,
Illusions Vol. III,
Antigone,
2019

1. Vi är nyfikna på ...

... Bildmuseet i Umeå som ställer ut Grada Kilomba, för första gången i Skandinavien. Konstnären utmanar postkoloniala frågor om rasism, könsförtryck och våld genom konstfulla videoverk med dans, text, musik och berättare. *A World of Illusions* pågår till den 8 mars.

2. Foto från Sápmi

Ett fotografi är så mycket mera när den amerikansk-österrikiska konstnärduon Cooper & Gorfer har gjort sitt. Deras måleriska fotocollage är drömska men också djupt personliga och i utställningen *Interruptions* porträtteras flera generationer av svenska kvinnor från Sápmi. Visas på Lidköpings konsthall till den 30 december.

3. Karin Frostenson

Karin Frostenson (icke att förväxla med kusinen Katarina) debuterade med sin konst i det politiska 1960-talet, i samma veva som exempelvis Carl Johan de Geer och Marie-Louise Ekman, och hon har varit produktiv lite i skymundan sedan dess. Tematiken är bred och rymmer humor, samhällskritik, historia och mycket mer. På Thielska galleriet finns nu *Nutid, dåtid, drömtid* till och med den 29 januari.

4. Kom i stämning

Efter förra årets julkonserter i Vinterträdgården på Grand Hôtel i Stockholm fick Linnea Henriksson mersmak. I år släpper hon således en jul-EP samt är på väg ut i landet med en intim julturné. Biljetter köps via www.livenation.se.

4

Linnea
Henriksson

3

Curatorial contribution by Pedro G. Romero and María García, *Political Parties*. Installation at KODE 1 Permanenten – Cabinet, Bergen, 2019. Photo: Thor Brødreskift.

created by the late New Zealand artist Darcy Lange and partner Maria Snijders, presented live flamenco music and dance performance with slide projections and videos. It was a call for a nuclear-free Pacific, for kinship with the nature of the Maori and American indigenous peoples, and for solidarity with the struggles against colonial power by the Maori and the Andalusian gitanos. M. Lamar's arresting "negro-goth" piece for male soprano, piano, and film projection, "The Demon Rising" (2016–ongoing), embodied the white stereotypes "of blackness as oversized, superhuman and supernatural menace," prompted by the testimony of the white police that had murdered the black teenager Michael Brown in 2014 ("he looked up at me and had the most intense, aggressive face ... it looks like a demon"). In a gig by the Chicago Boys—an open band and study group initiated by Hiwa K together with local immigrants—their 1970s song playlist, marking the establishment of neoliberalism, was performed. Boris Ondrejčka, with his sharp-spoken word / projected concrete poetry performance "Actually,

the Living Is Not Living" (2019), entertained the audience with his nihilist reading of the Assembly manifesto.

Activism is recurrent throughout. In "reassembling emotional labour" (2019), the artist and writer Laressa Dickey and the sociologist and political educator Magdalena Freudenthuss shared—as partners of political prisoners—their epistolary exchange exploring the politics of care, anger as a tool, and sisterhood as tactics for empowerment and resilience. The members of Workers' Families Seeking Justice (WFSJ) and its Support Group, who seek to bring justice to the silenced work-related dead in Turkey, held a discussion after the screening of their film "Murder Not Accident" (2019). And on a clear morning, the artist and poet Julio Jara, who runs a residency for the homeless in Madrid, led—like the Pied Piper of Hamelin—a devotee art crowd through the streets of Bergen while delivering his flamenco manifesto "Los Mil y Un Cartones" (A Thousand and One Cardboard Pieces, 2019) for the fate of immigrants, homeless, and refugees—the jester mood crudely ending with a visit to the shelter with which he collaborated in the lead to the triennial.

The body as the locus of dissidence and affirmation of gender identities, and with the aim of countering ableism, plays a central role. Continuing from documenta 14, the PoB, conceived by Preciado and Neumann, convened packed screenings, talks, and performances on the Saturday night after the opening, well into the wee hours. It started with straight presentations by the crip activist Antonio Centeno and by Eva Eggermann about her self-published *Crip Magazine*, zealously tracing the radical politics of the crip movements and subcultures in the left and queer contexts. As the night went on, performances grew in crescendo in their sexual, over-the-top joyful manifestations of naked bodies, bondage, and dildos in Daniel Mariblanca's "For all My Dicks and Pussies" (2019). The cult following Lorenza Böttner (her self-portraits of her armless and transgender body inscribed with beauty, eroticism, and political potency feature at Bergen Kunsthall) was manifest; indeed, PoB launched the Society of Friends of Lorenza Böttner, to the pleasant surprise of Böttner's mother attending from Chile.

Some works exhibited act as testimonials: Siri Hermansen's film "Addet Åndagassii / Om

Forlatelse / Apology" (2014) on King Harald's apology to the Sámi people at the inauguration of the Sámi Parliament and Imogen Stidworthy's film "Iris [a fragment]" (2018–19), a portrait of therapist and writer Iris Johansson capturing shrewd insights about her autistic extraordinary reality. Others are documents of ongoing work entailing long-term research: the zines and workshop materials by the Feminist Health Care Research Group in Berlin, resurrecting 1970s feminist values of sexual and reproductive freedom and the alternative health movement. Yet other works act as interventionist placeholders: the public relocation of Charles Roka's painting "Sigøynerpiken" (Gypsy Girl, 2019) from the bar Folk og Røvere (People and Thieves/Villains) in Bergen to the exhibition "Political Parties" at KODE 1, replaced with pinup photographs of the series "España en el Corazón" (Spain in the Heart, 1964) by the Situationist International.

Haraway would agree that the ethos of this Assembly "enlarges the capacities of all the players; that is [their] worlding practice." It has also proven that the triennial model can be liquid and operate differently—and thus has not yet been exhausted. At the brink of its third edition, the challenge is how to retain the steam—"Lots of trouble, lots of kin to be going on with."²

1 Donna J. Haraway, *Staying with the Trouble: Making Kin in the Chthulucene* (Durham, NC / London: Duke University Press, 2016), p. 1.

2 Ibid., p. 8.

Mercedes Vicente is an independent curator, writer, and researcher based in London (GB).

Grada Kilomba: A World of Illusions

Bildmuseet, Umeå, 11. 10. 2019 – 8. 3. 2020

by Frida Sandström

"I take it as the task of the translator / to forbid that you should ever lose your screams,"¹ Canadian poet Anne Carson writes in the foreword to her *Antigonick* (2015), a conceptual translation of Sophocles's *Antigone*. Ever since Sophocles first wrote the antique drama, Antigone's screams were manifoldly translated. Yet the question remains: Who voices her cry? At Bildmuseet in Umeå, Antigone is embodied by the many. Presented as the closing part of Grada Kilomba's video trilogy "Illusions" (2017–19), the drama is reenacted from the point of view of black women, whose children and brothers remain unburied as long as the colonial unconscious isn't expressed. Reconfiguring the material roots of the Antigone subject, Kilomba occupies a Western canon by referencing its blank spots.

Having a background in psychoanalysis and theater, she couldn't have chosen a better target. Kilomba's structural literary analysis speaks as much to critics like myself as to artists and spectators who in one way or another maintain the tradition of linear narration. At first sight, Kilomba seems to do so as well: like the two first parts of the work, "Vol. III, Antigone" (2019) relies on the format of traditional theater. But the fourth wall, which separates the audience and the actors, is exchanged for the cinematic screen, alienating anyone who may relate to the story. It won't be that easy this time.

At Bildmuseet, the three large screens are installed in a triangle, for the spectator to wander around in a chosen direction. Without any indication of which film goes first, the three episodes

Bergen Assembly 2019: *Actually, the Dead Are Not Dead*. Guidebook.

With contributions by Iris Dressler, María García and Pedro G. Romero, Simon Sheikh, Paul B. Preciado, David Riff, Viktor Neumann a.o.

With works by John Barker / Ines Doujak, Lorenza Böttner, Lisa Bufano, Ruth Ewan, Jan Peter Hammer, Anette Hoffmann a.o. Bergen Assembly / Bergenstriennial AS, Bergen 2019.

256 pages, 14.8 x 21 cm, numerous b/w and color illustrations.

€ 5.- / NOK 50.-

ISBN 978-82-691694-1-6 (eng.)

ISBN 978-82-691694-0-9 (nor.)

alternate in loops, the narratives interweaving in the spectators' minds: "Vol. I, Narcissus and Echo" (2017) to "Vol. II, Oedipus" (2018) and then to "Vol. III, Antigone." Next to each screen is a second channel, featuring Kilomba, who sits, manuscript in hand, and narrates the otherwise voiceless dramaturgy. She meets our eyes as we follow the silent actors who enact the dramas by choreographic means. In multiple layers she articulates their actions, reflecting as much on the words told as on those which are missing. Most of the actors, all being of color, reappear in the three videos. The filmed stage is close to naked without any props, and the narrative turns are instead underscored by large pieces of fabric. In monochrome red, white, or black, the fabric is carried as drapes, covering bodies and signaling choreographic gestures – while Kilomba's essayistic storytelling fills the vacant stage with a library of footnotes.

Fusing video essay and performance for video, Kilomba indeed succeeds in theorizing practice in the making. The result comes out as high-level literary criticism that not only inserts question marks into the history of literature and arts, but also enacts these questions, while adding a response from within. The rather didactic narrative format indicates the lack of structural changes in fiction, storytelling, and the literary self-image that govern the century. In recent years, works that narrate differently, or beyond dominating subjects – be it object-oriented or sci-fi-esque – have filled the art world. But something is missing, and Kilomba knows what. The canon still remains to be renovated, from the inside out.

In her book *Plantation Memories: Episodes of Everyday Racism* (2016), Kilomba describes a type of mask that once was put on humans

Grada Kilomba, *Illusions Vol. III, Antigone*, 2019. Installation at Bildmuseet, Umeå, 2019. Courtesy: the artist and Bildmuseet, Umeå. Photo: Mikael Lundgren.

in order to prevent them from speaking – just like today one may discourage dogs from biting. Half of the face covered by the mask, the carrier breathes through tiny holes. "[T]he mask represents colonialism as a whole. It symbolizes the sadistic politics of conquest and its cruel regimes of silencing the so-called 'Others.' Who can speak? What happens when we speak? And what can we speak about," Kilomba asks. To fulfill the task of Anne Carson, these questions first need to be resolved.

- 1 Anne Carson, *Antigonick (Sophocles)* (New York: Directions Books, 2015), p. 6.
- 2 Grada Kilomba, *Plantation Memories: Episodes of Everyday Racism* (Münster: Ullstein Verlag, 2016), p. 16.

Frida Sandström is a writer, critic, and educator based in Stockholm (SE). She is a contributing editor at *Palestine Art Journal* (SE) and a managing editor at *Liquid Fiction* (SE).

Hans-Peter Feldmann: 100 Jahre

Saarlandmuseum, Moderne Galerie, 24. 8. – 17. 11. 2019

Abschied vom Außen: Eine Suchbewegung nach dem Terrestrischen

Kunstverein Freiburg, 14. 9. – 27. 10. 2019

Arno Gisinger: Les Bruits du Temps

FRAC Alsace, Sélestat, 12. 10. 2019 – 19. 1. 2020

La Chambre, Straßburg, ab Januar 2020

von Noor Mertens

In der Moderne Galerie in Saarbrücken fungiert eine Arbeit als Ausstellung: Hans-Peter Feldmanns »100 Jahre« (1996–2000), eine Leihgabe der Sammlung zeitgenössischer Kunst der Bundesrepublik Deutschland, tourt durch Deutschland und war, nach Nürnberg, bis Mitte November in der saarländischen Landeshauptstadt zu sehen. »100 Jahre« ist eine unspektakuläre Präsentation. Feldmanns mehrteilige Arbeit wird auf intime Weise gezeigt, auf Augenhöhe, konzentriert in einer langen Reihe, in einem der klaren Räume des Museums.

Das Werk umfasst 101 Schwarz-Weiß-Porträts von Menschen im Alter von acht Monaten bis 100 Jahren. Jedes Foto hat ein Passepartout, auf dem Vorname und Alter der Dargestellten – Familie und Freund*innen des Künstlers – angegeben sind. Die 101 Personen wurden von Feldmann sichtbar in einer selbst gewählten Umgebung fotografiert. Sie befinden sich sowohl im Außen- als auch im Innenraum: an ein Geländer gelehnt, im privaten Garten oder öffentlichen Park und oft in der eigenen Wohnung – in der Küche oder im Wohnzimmer. Die Posen sind klassisch, entspannt. Manchmal wird das Bild leicht anekdotisch, zum Beispiel, wenn eine der abgebildeten Personen eine Gießkanne in der Hand hält. Eine Frau ist schwanger.

Die den Porträts zugrunde liegende lineare Chronologie war nicht das einzige zeitliche Element, das sich in der Präsentation zeigte. Obwohl die einzelnen Fotografien nicht im Detail datiert sind – sie wurden zwischen 1996 und 2000 aufgenommen –, lässt die Betrachtung der Arbeit auch das Alter der Fotos selbst erkennen. Bestimmte Kleidungsstücke oder Frisuren, die aus der Mode gekommen sind, machen zum einen darauf aufmerksam, dass zwischen der Aufnahme des jeweiligen Porträts und dem Moment des Betrachtens eine gewisse Zeit vergangen ist. Die Unbekanntheit der fotografierten Personen und ihres Kontexts verstärkt zum anderen den Eindruck, dass die Serie sichtbar »in einer näheren Vergangenheit« gemacht wurde, ein klarer Zeitbezug jedoch nicht gegeben ist. Dieses »Schweben in der Zeit« kennzeichnet auch die scheinbar strenge Linearität der Fotoserie. Jedes Porträt zeigt eine Person, die tatsächlich ein Jahr älter ist, doch ist das Alter nicht immer »vom Gesicht ablesbar«. Trotz der konkreten Alters-einstufung jedes Porträts wird eine relative Zeit in den Gesichtern, Blicken und Körperhaltungen sichtbar sowie die gelebte Zeit, die sich auf jeden Körper auf subtile Weise anders auswirkt.

Der nicht-fotografische Teil der Arbeit »100 Jahre« ist ein Blumenstrauß auf einem Sockel, der regelmäßig ausgetauscht wird. Blumen, Kunstblumen, Blumenbilder und Blumensträuße

auf Podesten sind Elemente, die sich immer wieder in Feldmanns Ausstellungen finden. Mit dem Blumenstrauß bringt der Künstler in »100 Jahre« eine andere Interpretation und einen anderen zeitlichen Verlauf der menschlichen Blüte und ihres Verfalls in das Werk. Die Zerbrechlichkeit der Blüten verweist, vielleicht klischeehaft,

Hans-Peter Feldmann, aus der Serie: 100 Jahre, 1996 – 2000/2009. 101 gerahmte Silbergelatine-Prints, je 30,6 x 23,6 cm; 41,5 x 31,5 x 2,4 cm gerahmt; Sockel: 80 x 40 x 40 cm, Vase mit Blumen: 45 cm hoch; Durchmesser: 24,9 cm. Blumen werden vom Museum regelmäßig gewechselt. Courtesy: Neues Museum Nürnberg, Dauerleihgabe der Bundesrepublik Deutschland. Foto: Annette Krusch. Copyright: Bildrecht Wien, 2019.

auf die Vergänglichkeit des Menschen und wird so zum Memento mori. Das Bouquet wirkt aber zugleich wie ein frischer Atemzug; es ist nämlich auch eine Einladung an eine andere Person, ihre eigene Rolle in Feldmanns »Einzelausstellung« zu spielen – etwas, das der Künstler häufiger macht. Eine Floristin aus Saarbrücken wurde gebeten, das Werk während der Ausstellungszeit mit einer Reihe von Blumensträußen zu versehen. Bei ihren Entscheidungen ließ sie sich von verschiedenen Lebensphasen inspirieren. Während meines Besuchs gab es einen Blumenstrauß, bei dem sich die Blätter der Zweige

Abschied vom Außen: Eine Suchbewegung nach dem Terrestrischen. Hrsg. von Daniel Fetzner.

Mit Textbeiträgen von Martin Dornberg, Daniel Fetzner, Jürgen Reuß, Sekine Trinkner (ger.). Schriftenreihe der Universität Offenburg, 2019. 48 Seiten, 23,5 x 31,5 cm, zahlreiche SW- und Farbabbildungen. ISBN 978-3-943301-27-4

Den tredje delen i Grada Kilombas "Illusions" visas tillsammans med sina föregångare på Bildmuseet i Umeå. Foto: Mikael Lundgren

VISA ALLA BILDER (5)

Grada Kilomba hittar moderna förtryck bland antikens myter

2:30 min [Min lista](#) [Dela](#)

Publicerat tisdag 22 oktober kl 15.30

Bildmuseet i Umeå hade nyligen världspremiär för ett nytt videoverk av den portugisiska konstnären Grada Kilomba.

På en stor duk inne på Bildmuseet i Umeå framträder kung Oidipus dotter Antigone.

På en mindre skärm till vänster syns hela tiden konstnären Grada Kilomba, som agerar berättare i Sofokles sorgespel. Antigone är kvinnan som trotsade härskaren, valde att begrava sin bror och slutligen bannlystes till ett mörker och tog sitt eget liv.

Det nya videoverket är den tredje delen i serien Illusions där den portugisiska konstnären Grada Kilomba med grekisk mytologi vill utforska frågor om genus, postkolonialism och feminism. Något berättelserna alltid burt på om vi söker efter det, menar Grada Kilomba.

- Den grekiska mytologin kan återberättas på ett helt annorlunda sätt med den här sortens aspekter, säger Grada Kilomba.

En anledning till att Antigone behövde utföra begravningsceremonin var för att skapa minnen kring sin bror, menar Grada Kilomba. Därför anser hon att berättelsen lampar sig väl för att utforska frågor kring marginaliserade grupper i den postkoloniala historien och i vårt moderna samhälle.

Förtryck fungerar ofta när marginaliserade grupper tvingas glömma sin historia, menar Grada Kilomba.

- Om vi ser på historien har marginaliserade människor inte tillåtits utöva sina ceremonier, för att de ska glömma vilka de är. Teorin om minnen är faktiskt också en teori om att glömma. Förtryck framträder mycket ur en politisk glömska, säger Grada Kilomba.

Illusions vol. 3 visas för första gången tillsammans med sina föregångare i Umeå och arbetet med verken tar tid för Kilomba. Del tre har tagit upp mot ett år:

Först läser hon olika översättningar av mytologiernas berättelser, arbetar med teorier om psykoanalys, genus och postkolonialism, skriver koreografi och dekonstruerar slutligen berättelsen i en filmstudio för att kunna säga något om vår samtid.

Att vi människor inte tar oss upptäcka olika lager i de här berättelserna, är något som fascinerar henne och som finns i verkets kärna.

- Jag är väldigt intresserad i idén att vi lär oss vissa berättelser, men att vi inte får lära oss att se vissa lager. Det finns ingen objektiv sanning, utan allt är skrivet av någon som har en plats och en tid. Jag har mina platser och skapar mina illusioner dit folk själva får komma och förstå, säger Grada Kilomba.

Utsällningen "A World of Illusions" finns att se på Bildmuseet till mars 2020.

Joakim Silverdal

joakim.silverdal@sverigesradio.se

TORSDAG 28 NOVEMBER 2019 • SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING • GRUNDAD 1864

Medier. Den svenska tv-branschen kan bli förloraren när de amerikanska strömningsjättarna växer. Sidan 4

Josefin Holmström skriver personligt om Emily Dickinson i sin nya bok. Sidan 6

Ana Tijoux musik inspirerar proteströrelsen i Chile. Sidan 9

Design som ser framåt

Ett smycke som förhindrar ansiktsgenkänning och föremål i nya miljövänliga material. Bildmuseet i Umeå visar hur formgivning kan påverka vår vardag. Sidan 10

TEMA
AUKTION

TEMA SILVER

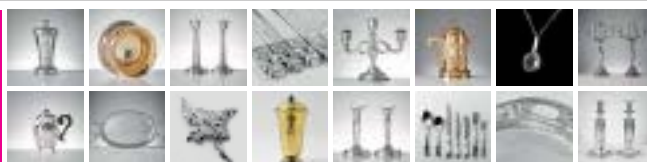
09
DEC

HÖG TID FÖR INLÄMNING TILL METROPOLS STORA
AUKTION MED TEMA SILVER DEN 9 DECEMBER

KOM MED DITT FÖREMÅL DIREKT TILL VÅRA EXPERTER ELLER KONTAKTA OSS PÅ TELEFON
INLÄMNING OCH VÄRDERING ODENGATAN 50 • TELEFON 08-673 48 80

MetropolTM
AUKTIONER

SVEAVÄGEN 116, STOCKHOLM
WWW.METROPOL.SE

VI SÖKER LJUSSTAKAR OCH KANDELABRAR, MATBESTICK, SKÅLAR, KAFFESERVISER, BÄGARE
POKALER, KÄNNOR, SMYCKEN, SOCKERSKÅLAR, KAFFE- OCH TEKÄNNOR MED MERA FRÅN
BLAND ANNAT GEORG JENSEN, GUSTAF MÖLLENBORG, SIGURD PERSSON, ATELIER BORGILA
WIWEN NILSSON, K ANDERSSON OCH CG HALLBERG MED FLERA

Svamp och apelsinskal – här är framtidens design

En odlad sko, porslinsliknande föremål gjorda på ned-malt apelsinskal och möbler av stenkol – utställningen "Design matters" på Bildmuseet i Umeå undersöker designens framtida utmaningar.

KULTUR Vad händer med designen i en värld som står inför klimatförändringar? Den frågan är central i en ny utställning på Bildmuseet i Umeå. Snarare än att visa spektakulära framtidsvisioner vill museistudenten Anders Jansson lyfta fram dem som har konkreta lösningar. Några av utställarna i "Design matters" har till exempel redan utmanat plastens dominans genom att tillverka föremål av mycel – alltså svampens nätverk.

– Det är oerhört spännande att vi kan odla svamp som ett produktionsmaterial. Tekniken finns och håller på att utvecklas. Men det måste bli accepterat av konsumenterna också, säger Anders Jansson.

Den brittiska skodesignern Liz Ciskalje har tagit fram en konceptuell sko, med utgångspunkten att människan vid en eventuellt evakuering till Mars inte skulle kunna ta med så mycket bagage. Skornas material är odlade av sågspån, svampmycel och svett – som ju astronauterna kan bidra med.

Designstudion Caracara gör i stället föremål av fruktskal.

– De använder främst apelsinskal, som mals ner och binds samman. Man får en nästan keramisk känsla. Och det finns miljoner ton apelsinskal som blir över från juiceproduktionen, säger Anders Jansson.

Biologiskt nedbrytbara material och småskalig industri är nyckelord, berättar han. Flera använder till exempel aspor – genom att sända in det lokalt kan man skapa lokalproducerad design. Kombinerat hantverk med småskalig produktion gör också industri-designern Jenny Nordberg. Hon har formgett en serie föremål med namnet "Tre till fem sekunder", där varje moment i produktionen får ta just så lång tid.

– Hon ville visa ett konkret exempel på att möjligheten finns, du kan tillverka estetiskt tilltalande, billiga objekt där varje sak är unik, till en rimlig kostnad.

Utställningen undersöker också vår inställning till material. Kan till exempel en orsak till klimatförändringarna bli något vackert? Jesper Eriksson tillverkar möbler av stenkol – ett billigt och smutsigt material som ändå kan bli estetiskt, poängterar Anders Jansson.

Han tror inte att vi kommer att sluta konsumera eller producera i framtiden. Lösningen handlar snarare om att göra det på mer hållbara sätt.

– Och kanske kan vi konsumenter få en knuff på vägen genom att designers visar produkter vi inte ens visste att vi ville ha.

Ellen Swenemark/TT

Jenny Nordberg undersöker möjligheten att producera många föremål billigt, men samtidigt bevara deras unika karaktär.

FOTO: JENNY NORDBERG/PRESSBILD

Liz Ciskalje har skapat "Caskia Marsboot" med "moonboots" som inspiration, tillsammans med Maurizio Montalti. Skon är framodlad av sågspån, mycel och svett. FOTO: GEORGE ELLIOTT/REDA

"Mykes mycelium chair" av Officina Corpuscoli, som Maurizio Montalti ingår i.

FOTO: OFFICINA CORPUSCOLI/PRESSBILD

KULTUR KONST

Grupputställning.

Vy från "Design matters" i Bergsgrunden
saver och skålar från Maurizio Montalti
"The growing life/Mycelium". I bakgrunden
Jasper Erikssons möbler av antrakt.

Foto: Mikael Lundgren/BCP Group

Ovan: "Cavio Marsboot", av
Maurizio Montalti och Lir Cicalafio.

Nedan: Lampor ur Jenny Nordbergs
projekt "3 to 5 seconds".

Design som ska göra skillnad

"Design matters" på Bildmuseet i Umeå innehåller föremål i nya, miljövänliga material som svampmycel och fruktskal. Intressant och framtidsorienterat, tycker Lotta Jonson, men saknar realistiska produktionsråd.

"Design matters"

Bildmuseet, Umeå. Foto: L. J. & L. J.

• "Design matters" på Bildmuseet, så heter i alla fall deras nya utställning. Rera att hålla med, design har betydelse. Här ett objekt efter en tjänst färdig är angränsande till hur den används, påverkar miljö och samhällsekonomi. För våra vardagsliv helt enkelt.

Med andra ord är detta en välkommen designutställning, något det dessutom är omtänks på landets museer. Samtidigt befinner sig området i kris, vid ett vägskäl, vilket är "Design matters" utgångspunkt. "I en värld som står inför stora utmaningar, från boende klimatförändringar till anpassningen till en allt mer digitaliserad samhälle, är de flesta överens om en sak: Vi måste producera och konsumera på nya sätt."

Upplägget i utställningsrummet är traditionellt, med en rad objekt på vita podier kompletterade med videokopior på väggarna. I mitten, dramatiskt exponerat, ett antal svarta skulpturala möbelformer som direkt fångar min blick.

Fyra av totalt sju formgivare eller designbyråer som presenteras i "Design matters" är anknutna till materialutveckling. Ett exempel är just de centralt placerade "Cook Post-Peel" av Jasper Eriksson.

I århundraden har stenöskor använts som skåp (antrakt) för uppvarmning. Nu vill Eriksson "kapsla in" köket i sina möbler i stället för att låta det flösta luften. Fjäderarna är vackert svarta, utan glänsande polerade blank som marmore. Men projektet är framför allt konceptuellt, mer konstnärligt än designmässigt. Och mestadels knappast realistiskt som

riktlinjningsmaterial för annat än dyrbara smakar.

Filosofiska åren Caracra vill låta ersättningar för objekt som platt och visar flera föremål tillverkade av fruktskal: mugger, lampskärmar, bygelstolar, bord. Ungen för jagoten spelaren krävs för en klara mer som en tegelsten. Det organiska värdet ses i, tortas och mat till ett pubet som precis i en form sedan det blandats upp med bindemedel – också det framställt av fruktskal. När smeten torkar blir materialet hårt och i viss mån väntstätt.

Ett ännu radikalt grepp tar Officina Corporali under ledning av Maurizio Montalti. Hans designbyrå bedriver materialutveckling tillsammans med bland annat universitet i holländska Utrecht, som går ut på att framställa hållbara material med hjälp av mycel, olika svampars geniga rotliknande tyfer. Genom att låta svamparna växa i ruttande avfall kan man så till exempel i en smäll – till av meddräp och samtidigt få fram helt nya miljösmått hållbara tillverkningsmaterial.

I utställningen finns både tafflar, skålar, fat och en stol i mycelmaterialet. Samt skulpturala

som numera också tillverkas i en serie, en förutställning för en bredare genomslag.

Två totalt olika inlägg i "Design matters" riktar en mer kritisk blick mot dagens samhälle. Ewa Nowak, verksam i Warszawa, vill med ett enkelt subontera olika datoriserade system för användargränssnitt. "Incognito" skymmer panna och delar av kunden. Dessutom står den polerade målningen ut övervakningskamerans förmåga att plocka upp detaljer.

Och den internationellt verksam

ma designbyrå Superflex visar "Mato Labs", en "digital plattform för investeringar och kapitalförvaltning" baserad på dataanalys. Till synes på allra största allra men är i själva verket en flerskild utställning på hjulet. Mot Big Data. All och en allra mer tryck på teknikutveckling. Enligt uppgift kommer en "in-struktur" att finnas på plats under hela utställningsperioden i Umeå, så att besökarna får chansen att följa vad det hela går ut på. Det betonas.

Mitt favorit på "Design matters" är Jenny Nordberg. Hon brukar ständigt med sin yrkesroll. Som

utbildad industridesigner vill hon hitta strategier till sådant hon kallar ansvarfull massproduktion. I projektet "3 to 5 seconds – Rapid Handmade Production", som pågår i flera år, försöker hon förena yttierlighet: hastverkskända med snabbproduktion. Ingen av produkterna (bland annat ljuslampa, belysning, lampor, kruk) tar mer än fem sekunder att tillverka. En video instruerar, humoristiskt och tankeväckande. Vi fattar så klart att idén och förberedelserna bakom kräver betydligt mer tid och tankarbete.

"Design matters" olika inlägg är både intressanta och framtidsorienterade, ändå känns det hela otillfredsställande. Goda designidéer är det lättast rätt gott om. Men för att de ska kunna omsättas i praktiken och spridas till oss konsumenter krävs satsningar som inte är direkt lönsamma och därför även kräver en viss politisk styrning.

Om hur detta ska gå till, själva podiens kläms, ger utställningen ingen som helst fingervisning. "Design matters" är för snäll.

Lotta Jonson
lotta@bjb.se

Caracras lampskärm av fruktskal.

/ KULTUR

2 min

Kulturnyheternas konstkritiker Dennis Dahlqvist om Design matters på Bildmuseet i Umeå. Foto: SVT

Recension: Design matters – Bildmuseum i Umeå

UPPDATERAD 18 NOVEMBER 2019 PUBLICERAD 18 NOVEMBER 2019

Klimatkrisen har fått designers att tänka i nya, hållbara banor. Utställningen Design Matters på Bildmuseet i Umeå visar verk av en rad formgivare inom mode, möbler och konsumtionsvaror. Bland annat visas ett par stövlar som kan odlas på Mars. Kulturnyheternas konst- och designkritiker Dennis Dahlqvist har varit på plats.

Västerbottens-Kuriren

WEEKENDFRE

HELGLÄSNING, KULTUR, NÖJE, SPORT, FAMILJ

FREDAG 15 NOVEMBER 2019

**Färg-
stark
konst**

FOTO: PER LINDFORS

KRÖNIKOR, KORSORD OCH EXTRALÄSNING VARJE FREDAG OCH LÖRDAG

FAMILJ

IDAG: LUKAS

LUKAS är ett grekiskt namn som eventuellt är en kortform av det latinska Lucanus som betyder innehavare från Lucania. Lucania är en stad i Syditalien. Dagens namnsdagsbild: Lukas Bergner från Bodbyn, Umeå.

Familjeredaktör: Bibi Karbin 090-17 60 32 E-post: familj@vk.se Annonserend: 090-17 61 40

9 FRÅGOR TILL KATARINA PIERRE SOM TAR EMOT PRIS PÅ UNIVERSITETETS ÅRSHÖGTID

"Jag kan inte tänka mig något bättre pris"

1 Hej Katarina. Det är dags för Umeå universitets årshögtid då hedersdoktorer, nya professorer, förtjänstmedaljörer och pristagare uppmärksammas. Du hör till den sistnämnda kategorin. Hur känns det - och vad ser du främst fram emot?
- Mycket hedrande och lite nervöst. Jag är inte van vid dessa högtidliga akademiska sammanhang. Jag ser framför allt fram emot middagen, att fira tillsammans med nära och kära och andra gäster på årshögtiden.

2 Det lär vara en viss klädkod. Är klänningen införskaffad?
- Ja, jag lyckades med det till slut. Övervägde först att komma i frack innan jag hittade en långklänning som jag känner mig bekväm i.

3 Själva ceremonin äger rum i morgon, lördag, men högtiden invigs redan i dag. Då kommer du att hålla föredraget. Vad ska vi med konstnären till? Så, vad ska vi med konstnären till?
- Det tänker jag inte avslöja. Välkommen att lyssna! (Katarina håller föredraget i dag kl 11 i Umeå universitetsbibliotek. Red. anm.)

4 Varför detta ämne?
- Jag har tänkt mycket på Bildmuseets roll inom akademien. Umeå universitet startade ett konstmuseum för snart 40 år sedan, vilket var både tidigt och visionärt. Universitetet har ju som uppdrag att leverera utbildning och forskning, så det var ju inte självklart att ge plats åt konsten. Nu följer andra efter, som Stockholms universitet. Men vad är det då för kunskap som konsten ger som vetenskapen inte kan ge oss? Varför är konsten så viktig?

5 På lördag mottar du Baltica samverkanspris med populärvetenskaplig inriktning. Varför får du priset?
- Så här lyder juryns motivering: Genom en rad ambitiösa utställningsprojekt erbjuder Bildmuseet sina besökare koncentrerade inblickar i angelägena och svårtillgängliga frågor. Under Katarina Pierres ledning har Bildmuseet utvecklat och fördjupat enhetens signum som publik arena för möten och dialoger mellan allmänhet, forskare och konstnärer. Katarina Pierres vision och strävan att föra samman konst och vetenskap genomtyr hela verksamheten och demonstrerar hur en estetisk upplevelse kan kommunicera forskningens resultat på nya sätt och till nya målgrupper.

6 Vad innebär denna utmärkelse för dig?
- Jag är väldigt stolt och glad. Min ambition har alltid varit att bjuda Bildmuseets besökare på tankesvickande internationell samtidskonst tillsammans med den allra senaste vetenskapliga forskningen; att skapa en inspirerande mötesplats mellan akademien och världen utanför. Att få ett pris just för samverkan kunde inte vara bättre - jag kan inte tänka mig något bättre pris! Det är ett erkännande av vad Bildmuseet betyder för Umeå.

7 Du är museichef. Hur skulle du beskriva det arbetet?
- Världens bästa jobb - otroligt roligt, stimulerande och svårt! Som konstnärlig ledare har jag det övergripande ansvaret för våra publika program - utställningar, programverksamhet och pedagogik. Jag letar ständigt efter intressanta konstnärer att jobba med för att kunna lägga ett så kvalitativt och spännande utställningsprogram som möjligt. Jag ansvarar också för budget och personal. Jobbet handlar även om att ständigt utveckla verksamheten och vårt sätt att jobba.

8 Vad är det bästa med ditt jobb?
- Ingen dag är den andra lik. Jag gillar blandningen av det praktiska och teoretiska och att vi alltid ser ett konkret resultat av det vi gör. Det roligaste, men kanske också det mest utmanande, är att utifrån en första idé utveckla en utställning tillsammans med konstnärer och kollegor. Jobbet känns otroligt meningsfullt eftersom så många Umeåbor i alla åldrar uppskattar det vi gör.

9 Hur är Bildmuseet som arbetsplats?
- Vi jobbar nära varandra i ett team där alla har olika arbetsuppgifter och specialkompetenser, men med ett gemensamt mål. Det är mycket jobb och periodvis ganska stressigt, men vi hjälps åt och löser problem som uppstår. Vi skrat-

tar ofta och jag tror att det är vår räddning. Ingen kan ha bättre kollegor än vad jag har. Jag är privilegierad.

Här är Katarina
Namn: Katarina Pierre
Född och uppvuxen: Hammarstrand i Jämtland
Bor: Umeå
Familj: Gift med Peder och har två vuxna barn, Max och Agnes
Åldern fyller snart 57
Kopplar av: "Vilar upp mig i stugan, lyckas komma iväg och träna ibland, läser och umgås med vänner och familj"

Här är Katarina
Namn: Katarina Pierre
Född och uppvuxen: Hammarstrand i Jämtland
Bor: Umeå
Familj: Gift med Peder och har två vuxna barn, Max och Agnes
Åldern fyller snart 57
Kopplar av: "Vilar upp mig i stugan, lyckas komma iväg och träna ibland, läser och umgås med vänner och familj"

Katarina Pierre.

FOTO: HANNA DEKSSON

tar ofta och jag tror att det är vår räddning. Ingen kan ha bättre kollegor än vad jag har. Jag är privilegierad.

BERÄTTAT FÖR: BIBI KARBIN

Designern Maurizio Montalti tillsammans med "Mykes mycelium chair". Stolens ben är av trä, medan resten helt och hållet består av svamp – även för att binda samman de olika delarna.

Jesper Ericsson vill ge kolet, med sin betydande roll för samhället, ett nytt syfte.

Förnybart i framtida design

När Bildmuseet nu slår upp portarna till två nya utställningar möts dåtid och framtid.

KONST. I samlingsutställningen "Design Matters" utmanas föreställningen om olika material och teknikers användningsområden. Den är kuraterad i samband med att Designhögskolan fyller 30 år och visar prov på vilka föremål och material som skulle kunna fylla våra hem i framtiden.

Den nederländska designern Maurizio Montalti har rest till Umeå från Amsterdam, där han har studion vars namn direktöversatt till svenska betyder "de små kropparnas verkstad", där kropparnas syftar på de svampgrötter som utgör hans material.

Det som driver honom är just att arbeta med organiskt material.

– Det finns inga skruvar och inget lim, vilket innebär att det är helt förnybart och hållbart. Om någon i framtiden skulle kasta bort möbelen är den alltså helt nedbrytbar och kan bli till näring för andra levande organismer, säger Montalti om den stol som ingår i utställningen.

Äldeles intill står Föremål från två av designern Jesper Ericssons möbelkollektioner, där han genom att använda kol vill utmana sättet vi ser på olika material och visa att kolet kan ha fler användningsområden än som drivmedel.

– Vi har bestämt att kol bränner vi och marmor har vi i våra hem. Men så olika är de inte, säger han.

En väning upp, på plan 6, hänger Ann Edholms stora och färgspråkande oljemålningar. Det är en serie i totalt 28 verk, varav 16 fick plats på Bildmuseets väggar.

Hälften av verken bygger på en modeltid legend, medan den andra hälften berättar om händelser från hennes eget liv. Hela sviten har hittills aldrig ställts ut tillsammans, vilket innebär att den inför varje ny utställning antar en ny skepnad. Det finns däremot en som alltid finns med: Örfeon.

– Den har varit viktig eftersom den har fortsatt till det jag

har gjort senare, berättar Edholm.

Genom att jobba med många tunna lager, där oljefärgen också blandas ut med vax för att ge en annan lyster, vill hon att mötet med måkningarna nästan ska kännas som att möta en annan människa.

– Jag ser färgen både som kropp och som färg.

Båda utställningarna öppnar idag och visas fram till den 12 april nästa år.

MADELINE RUTH

madeleine.ruth@folkbladet.se 070 070 0700

Jenny Nordberg visar upp design på 3-5 sekunder, både genom videosekvenser som visar den fysiska processen och med att visa upp en del av de föremål hon har skapat.

De mäktiga oljemålningarna i Ann Edholms serie "Tungan på ordet" mäter 262x232 centimeter vardera. Totalt består den av 28 verk, men hela samlingen har aldrig ställts ut tillsammans. På Bildmuseets väggar gick det att rymma 16 av dem, vilket är fler än som tidigare visats tillsammans.

FOTO: PER LANDFORS

Mellan myt och verklighet

♦♦ Postkoloniala mimare tolkar grekisk mytologi i poetisk-politiska videoinstallationer – det låter som en eller två saker för mycket att irritera sig på. Men Grada Kilomba är en högst begåvad konstnär vars visuella förmågor överskuggar också de torraste teorier. Bildmuseet i Umeå, som gjort till sin sak att visa de där konstnärskapen som syns på tongivande biennaler men sällan på svensk mark, ligger bakom presentationen som är den berlinbaserade lissabonfödda Kilombas första soloutställning i Skandinavien. Som dessutom innebär världspremiär för den avslutande delen i *Illusions*-trilogin. Stort, och starkt.

(Grada Kilomba: *A World of Illusions* visas på Bildmuseet, Umeå till och med 8 mars 2020)

Grada Kilomba,
Illusions Vol. III
– Antigone.

GALLERIET
NYTT FRÅN
KONSTVÄRLDEN

TEXTER NILS FORSBERG

Bildmuseet kan få ett årligt bidrag på fem miljoner kronor från Umeå kommun.

FOTO: LINNEA EHLIN

Umeå ger fortsatt stöd till Bildmuseet

FÅR FEM MILJONER. Umeå kommun planerar att ge ett årligt bidrag på fem miljoner kronor till Bildmuseet.

UMEÅ. Det är Umeå universitet som är huvudman för Bildmuseet. Detta museum öppnades år 1981. Det har med tiden blivit en nationellt välkänd scen för samtida konst och ett av de besöksmål i Umeå som har flest besökare.

Museet är till 65 procent finansierat med statliga medel. Kommunen och externa medel,

exempelvis donationsfonder, står för resterande finansiering. Umeå kommun och Bildmuseet hade mellan åren 2016-2018 ett avtal som gav museet ett stöd på fem miljoner kronor per år.

År 2019 gav Umeå kommun till en början fyra miljoner kronor i stöd till museet. Umeå universitet har under året ut-

rett alternativa möjligheter att finansiera Bildmuseet. Alternativ skulle kunna vara privat sponsring och entréavgifter. Umeå universitet har även utrett konsekvenser av en eventuellt minskad budget. Slutsatsen av utredningen är att det är svårt att upprätthålla nivån på museets verksamhet utan stöd i form av offentlig finansiering.

Umeå kommun skjuter för år 2019 till ytterligare en miljon kronor i stöd till Bildmuseet. Kommunstyrelsens närings- och arbetsutskott planerar att från år 2020 betala ett årligt stöd till Bildmuseet på fem miljoner kronor. Pengarna ska ingå i kommunstyrelsens rambudget.

KERSTIN ERIKSSON

Museichef lättad efter besked

UMEÅ. Museichefen Katarina Pierre är glad över kommunens besked att fortsätta finansiera Bildmuseet.

- Det känns som en sten har lättat från mitt hjärta, säger hon.

Katarina Pierre, museichef och konstnärlig ledare för Bildmuseet, har precis fått höra nyheten om kommunens planer på en fortsatt finansiering när VK när henne.

- Det känns som en sten har lättat från mitt hjärta! Nu kan vi fortsätta att kämpa framåt.

Det har funnits en osäkerhet på Bildmuseet över hur det ska bli. Utan finansieringen skulle det inte gå att fortsätta bedriva verksamheten på samma sätt, menar Pierre.

Oron har varit att behöva dra ner på personal, ändra öppet-

tiderna eller spara in på verksamheten på annat sätt, till exempel genom att ta betalt för entrén. Men det är en lösning som Katarina Pierre inte vill behöva ta till.

- Nej, vi vill inte ta entréavgift. Vi vill att det ska vara en låg tröskel så att många tar del av den samtida konsten och forskningen som vi har, säger hon.

Tack vare kommunens planer att ge ett årligt stöd på fem miljoner kronor till museet finns nu en långsiktig trygghet.

- Vi är inte i mål än, men vi har kommit en bra bit på väg, säger Katarina Pierre.

- Vi behöver fortsätta söka finansiering från fler håll.

Härnäst är det Region Västerbotten och Kulturdeparte-

mentet de ska "uppvakta", som Pierre uttrycker det. Kulturdepartementets bidrag har varit detsamma sedan Bildmuseet startade 1981. Nu hoppas Katarina Pierre att bidraget ska höjas.

Privata donationer och andra typer av stöd står också för en del av museets finansiering, till exempel den hyresrabatt med cirka fem miljoner kronor per år som Balticgruppen bidragit med. Balticgruppens grundare och tidigare ägare Krister Olsson har också donerat 100 miljoner kronor tillsammans med sin fru Karin till Umeå universitet, pengar som delvis gått till Bildmuseet. Båda stöden går ut vid årsskiftet.

När Krister Olsson 2016 skänkte sitt företag till sina

barn blev bolagen Fort Knox och Balticgruppen uppdelade. Fastigheten som Bildmuseet ligger i ägs av företaget Campus X där Fort Knox är ägare till 50 procent. Krister Olsson är styrelseordförande för Fort Knox och säger att det inte är oönskt att Bildmuseet kommer bli sponsrade av bolaget framöver.

- Vi diskuterar det nu. Vi vill hjälpa till, under förutsättning att andra aktörer som kommunen, regionen och universitetet också gör det.

Krister Olsson hoppas att Bildmuseets fortsatta finansiering säkras.

- Det är en viktigt kulturinstitution som levererar häst i Umeå, säger han.

LINNEA EHLIN

